

Banca Națională
a Moldovei

SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019
întocmite în conformitate cu

Standardele Internaționale de Raportare Financiară
(neauditare)

Situații financiare individuale:

Bilanțul contabil individual	3
Situația individuală a rezultatului global	4
Situația individuală a fluxurilor de mijloace bănești	5
Situația individuală privind capitalul și rezervele	6

Note la **situațiile financiare** individuale condensate:

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei	7
2. Baza de întocmire	8
3. Politici contabile semnificative	10
4. Managementul riscului	11
5. Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	29
6. Aur monetar	30
7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	30
8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	32
9. Valori mobiliare investiționale	34
10. Active și datorii financiare	36
11. Imobilizări corporale și necorporale	40
12. Alte active	41
13. Monedă națională în circulație	41
14. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	41
15. Disponibilități ale băncilor	42
16. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	43
17. Alte obligațiuni	43
18. Capital și rezerve	44
19. Venituri din dobânzi	45
20. Cheltuieli cu dobânzi	46
21. Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar	46
22. Venituri/(pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare	47
23. Părți afiliate	47
24. Angajamente și obligațiuni contingente	48
25. Evenimente ulterioare	49

Banca Națională a Moldovei
BILANȚUL CONTABIL INDIVIDUAL - neauditat
Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

	Note	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
		MII LEI	MII LEI
ACTIVE			
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	5	24 418 558	24 723 602
Aur monetar	6	60 839	51 533
Active în organizații financiare internaționale	7	4 378 333	4 114 710
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	15 454 206	15 472 115
Credite acordate băncilor și altor persoane		16 989	18 906
Valori mobiliare investiționale	9	28 364 074	26 573 204
Investiții în filiale		24 000	24 000
Imobilizări corporale	11	78 359	84 332
Imobilizări necorporale	11	42 809	46 041
Alte active	12	5 438	11 213
TOTAL ACTIVE		72 843 605	71 119 656
OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE			
Obligațiuni			
Moneda națională în circulație	13	25 788 632	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	14	8 913 772	9 291 988
Disponibilități ale băncilor	15	19 190 837	19 715 061
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	16	4 326 219	6 298 721
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	7 826 313	7 876 786
Alte obligațiuni	17	218 537	177 376
Total obligațiuni		66 264 310	67 108 799
Capital și rezerve			
Capital autorizat		902 970	902 970
Fondul general de rezervă		1 697 608	1 697 608
Total capital statutar		2 600 578	2 600 578
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		1 230 866	1 230 866
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		178 427	178 427
Alte rezerve	18	57 380	986
Total capital și rezerve		4 067 251	4 010 857
Profit disponibil pentru distribuire*		281 158	-
Diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		2 230 886	-
TOTAL OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE, INCLUSIV DIFERENȚE DIN REEVALUĂRI, PROFIT DISOINIBIL PENTRU DISTRIBUIRE		72 843 605	71 119 656

Notele 1-25 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare individuale condensate.

* Profitul disponibil pentru distribuire /(pierderea totală) este calculat(ă) în scop de prezentare, ace(a)sta fiind înregistrat(ă) doar la finele anului, conform art. 20 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995.

Octavian Armașu
Guvernator

Aliona Russu
Director al Departamentului
Buget, Finanțe și Contabilitate,
Contabil șef

Banca Națională a Moldovei
SITUAȚIA INDIVIDUALĂ A REZULTATULUI GLOBAL - neauditată
Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

	Note	30 iunie 2019	30 iunie 2018
		MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt	19	128 858	147 890
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	19	729 520	569 347
Venituri din dobânzi la creditele acordate și repo	19	106	153
		<u>858 484</u>	<u>717 390</u>
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite	20	(25 848)	(24 569)
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților	20	(283 738)	(279 294)
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și repo	20	(182 959)	(277 979)
		<u>(492 545)</u>	<u>(581 842)</u>
Venituri nete din dobânzi		365 939	135 548
Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar	21	2 280 084	(735 857)
Venituri/ (pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare	22	1 753	(6 100)
Alte venituri		22 122	18 825
Cheltuieli operaționale		(157 854)	(123 900)
Venituri/ (cheltuieli) nete operaționale		<u>2 146 105</u>	<u>(847 032)</u>
PROFIT/ (PIERDERE NETĂ)		2 512 044	(711 484)
Alte venituri globale			
<i>Elemente care sunt sau pot fi redistribuite în profit sau pierdere</i>			
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	18	9 306	(2 189)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	18	46 258	3 864
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	18	830	(385)
TOTAL REZULTAT GLOBAL AL PERIOADEI		2 568 438	(710 194)
DETERMINAREA PROFITULUI DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE			
PROFIT/ (PIERDERE NETĂ)		2 512 044	(711 484)
(Defalcarea)/ acoperirea (veniturilor)/ pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		(2 230 886)	735 518
PROFIT DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE*		281 158	24 034

Notele 1-25 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare individuale condensate.

* Profitul disponibil pentru distribuire /(pierdere totală) este calculat(ă) în scop de prezentare, ace(a)sta fiind înregistrat(ă) doar la finele anului, conform art. 20 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995.

Octavian Armașu
Guvernator

Aliona Russu
Director al Departamentului
Buget, Finanțe și Contabilitate,
Contabil șef

	Note	30 iunie 2019 MII LEI	30 iunie 2018 MII LEI
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea operațională			
Dobânzi încasate		830 878	812 129
Dobânzi plătite		(501 935)	(583 181)
Câștig/(pierderi) din valori mobiliare investiționale		1 753	(5 116)
Alte încasări		22 087	18 815
Plăți către salariați și furnizori		(111 974)	(107 940)
Flux de mijloace bănești din activitatea operațională înainte de variația activelor și obligațiunilor		240 809	134 707
<i>(Majorarea)/diminuarea netă a activelor curente</i>			
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova		-	(2 157 144)
Depozite la termen în valută străină		(3 533 949)	491 248
Active în organizații financiare internaționale		(21 122)	(456 782)
Credite acordate băncilor și altor persoane		1 917	2 078
Valori mobiliare investiționale		(90 887)	(2 551 706)
		(3 644 041)	(4 672 306)
<i>Majorarea/(diminuarea) netă a datoriilor curente</i>			
Moneda națională în circulație		2 039 765	(285 314)
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova		(591 532)	1 565 502
Disponibilități ale băncilor		(737 525)	2 210 122
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei		(1 970 000)	(1 414 899)
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale		(486 489)	(199 779)
Alte obligațiuni		11 917	89 601
		(1 733 864)	1 965 233
Flux net de mijloace bănești din activitatea operațională		(5 137 096)	(2 572 366)
Achiziții de imobilizări corporale și necorporale		(2 217)	(8 600)
Investiții în filiale		-	(24 000)
Flux net de mijloace bănești din activitatea de investiții		(2 217)	(32 600)
Diferențe din reevaluări ale numerarului și echivalentelor de numerar		1 297 929	(636 685)
(Descreșterea) mijloacelor bănești și echivalentelor de numerar		(3 841 384)	(3 241 651)
Numerar și echivalente de numerar la începutul perioadei de gestiune		16 284 961	15 626 362
Numerar și echivalente de numerar la finele perioadei de gestiune		12 443 577	12 384 711
Analiza numerarului și echivalentelor de numerar			
		30 iunie 2019	31 decembrie 2018
Numerar în valută străină	5	729	530
Conturi Nostro	5	12 442 848	2 214 599
Depozite la termen în valută străină	5	-	14 069 832
Numerar și echivalente de numerar		12 443 577	16 284 961

Notele 1-25 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare individuale condensate.

Banca Națională a Moldovei

SITUAȚIA INDIVIDUALĂ PRIVIND CAPITALUL ȘI REZERVELE - neauditată

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

	Capital autorizat	Fondul general de rezervă	Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	Profit disponibil pentru distribuire	Alte rezerve	Total capital și rezerve
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie 2018	902 970	1 448 482	1 479 755	164 542	-	8 967	4 004 716
Ajustări aferente tranziției la SIRF 9	-	-	(984)	13 885	-	(14 789)	(1 888)
Sold la 1 ianuarie 2018 ajustat	902 970	1 448 482	1 478 771	178 427	-	(5 822)	4 002 828
(Pierdere netă)					(711 484)		(711 484)
<i>Alte venituri globale:</i>							
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	-	(2 189)	(2 189)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	3 864	3 864
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	(385)	(385)
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	-	1 290	1 290
Rezultat global la finele perioadei					(711 484)	1 290	(710 194)
Sold la 30 iunie 2018	902 970	1 448 482	1 478 771	178 427	(711 484)	(4 532)	3 292 634
Din care:							
Profit disponibil pentru distribuire *	-	-	-	-	24 034	-	24 034
Diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	-	(735 518)	-	-	-	(735 518)
Sold la 1 ianuarie 2019	902 970	1 697 608	1 230 866	178 427	-	986	4 010 857
Profit net					2 512 044		2 512 044
<i>Alte venituri globale:</i>							
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-		9 306	9 306
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-		46 258	46 258
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-		830	830
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	-	56 394	56 394
Rezultat global la finele perioadei	-	-	-	-	2 512 044	56 394	2 568 438
Sold la 30 iunie 2019	902 970	1 697 608	1 230 866	178 427	2 512 044	57 380	6 579 295
Din care:							
Profit disponibil pentru distribuire *	-	-	-	-	281 158	-	281 158
Diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	-	2 230 886	-	-	-	2 230 886

* Profitul disponibil pentru distribuire/(pierderea totală) este calculat(ă) în scop de prezentare, ace(a)sta fiind înregistrat(ă) doar la finele anului, conform art. 20 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995.

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei

Banca Națională a Moldovei (în continuare Bancă) este banca centrală a Republicii Moldova și a fost fondată în 1991. Activitatea Băncii este reglementată prin *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995*. În conformitate cu legea menționată, Banca este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlamentul Republicii Moldova. Obiectivul fundamental al Băncii este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. În plus, Banca activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale, stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat, păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, acționează ca bancher și agent al statului, licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare, precum și activitățile de prestare a serviciilor de plată și de emisie a monedei electronice, în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale și acționează ca autoritate de rezoluție a băncilor.

Banca dispune de două organe colegiale de conducere: Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv. Consiliul de supraveghere este organul responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activității Băncii Naționale a Moldovei. Comitetul executiv exercită conducerea executivă a Băncii Naționale a Moldovei și asigură realizarea independentă a atribuțiilor de bază ale acesteia, în modul stabilit de lege. Membrii organelor de conducere a Băncii sunt numiți în funcție de Parlament.

Banca deține o cotă de 98,36% din capitalul Societății pe acțiuni "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare", entitate fondată și înregistrată pe 4 aprilie 2018. Activitatea Depozitarului central unic al valorilor mobiliare este reglementată prin *Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016*. În conformitate cu legea menționată și licența acordată de către Banca Națională a Moldovei, începând cu 31 iulie 2018, Depozitarul central unic al valorilor mobiliare desfășoară activități de înregistrare inițială a valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont, deschidere și administrare a conturilor de valori mobiliare, gestionare a sistemului de decontare a valorilor mobiliare, de clearing și decontare a valorilor mobiliare de stat și certificatelor emise de către Banca Națională a Moldovei. Începând cu 1 mai a anului curent, Depozitarul central unic efectuează și decontarea valorilor mobiliare corporative ale societăților pe acțiuni.

Sediul Băncii este situat pe bd. Grigore Vieru nr.1, Chișinău, Republica Moldova.

Sediul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare este situat pe bd. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, nr. 57/1, Chișinău, Republica Moldova.

2. Baza de întocmire

Situațiile financiare individuale condensate ale Băncii sunt întocmite în conformitate cu Standardul Internațional de Contabilitate 34 (IAS 34) *Raportarea financiară interimară* și cu prevederile Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, și cuprind doar activitatea Băncii.

Situațiile financiare individuale condensate nu cuprind toate informațiile și dezvăluirile solicitate în Situațiile financiare individuale anuale, și trebuie analizate împreună cu Situațiile financiare individuale pentru anul încheiat la 31 decembrie 2018, întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF).

Situațiile financiare individuale condensate sunt întocmite ținând cont de principiul continuității activității și sunt prezentate în lei moldovenești (MDL), unitatea monetară a Republicii Moldova, rotunjite la cea mai apropiată valoare exprimată în mii lei. Banca menține conturile și registrele sale în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, și întocmește Situațiile financiare individuale condensate în conformitate cu acestea.

Situațiile financiare individuale condensate sunt întocmite în baza convenției costului istoric sau costului amortizat, cu excepția activelor financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global. Datorită specificului Băncii, categoriile activelor financiare prezentate în Bilanțul contabil individual au fost dezvăluite utilizând alte denumiri decât cele prevăzute de SIRF 9 „Instrumente financiare”. Această prezentare oferă o înțelegere mai adecvată a activelor și obligațiilor financiare ale Băncii, considerând specificul activității acesteia.

Totodată, fiecare poziție de active și obligațiuni financiare din Bilanțul contabil individual corespunde unor anumite categorii clasificate în conformitate cu SIRF 9 ”Instrumente financiare”, acestea fiind expuse în notele la Situațiile financiare individuale.

În conformitate cu paragraful 10 al SIC 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, Banca a ales să păstreze denumirea „Situația individuală a rezultatului global ” și „Bilanțul contabil individual” ca și în situațiile financiare din anii precedenți, reflectând mai bine așteptările utilizatorilor situațiilor financiare individuale dar și asigurând consecvența prezentării informațiilor față de anii precedenți.

Estimări și raționamente contabile semnificative

Întocmirea Situațiilor financiare individuale în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară impune conducerea să recurgă la estimări, prezumții și raționamente în determinarea sumelor înregistrate în Situațiile financiare individuale condensate. Rezultatele actuale pot fi diferite de aceste estimări. Estimările și prezumțiile aferente sunt verificate în permanentă. Revizuirile estimărilor contabile sunt reflectate în perioada în care este revizuită estimarea și în toate perioadele viitoare afectate. Aceste estimări și raționamente sunt bazate pe informația disponibilă la data întocmirii Situațiilor financiare individuale condensate.

Informațiile privind raționamentele efectuate în aplicarea politicilor contabile care au cel mai semnificativ impact asupra valorilor recunoscute în aceste situații financiare individuale sunt următoarele:

a. Clasificarea activelor financiare

Clasificarea activelor financiare conform SIRF 9 implică identificarea și evaluarea modelului de afaceri în care se încadrează activele deținute și evaluarea aspectului dacă termenii contractuali ai instrumentului financiar reprezintă doar plăți de principal și dobândă (testul ”DPPD” sau ”SPPI”).

2. Baza de întocmire (continuare)

b. **Estimarea pierderilor din creditare așteptate**

Aplicarea începând cu 1 ianuarie 2018 a modelului pierderilor din creditare așteptate implică asumarea și aplicarea raționamentelor și prezumțiilor semnificative în determinarea "creșterii semnificative a riscului de credit" de la recunoașterea inițială a activului, incorporarea condițiilor economice viitoare în modelele de depreciere, precum și selectarea și aprobarea modelelor utilizate în măsurarea pierderilor așteptate din creditare. Detaliile privind estimările și raționamentele utilizate în determinarea pierderilor din creditare așteptate ale instrumentelor financiare sunt prezentate în Nota 4.

Informațiile privind prezumțiile și incertitudinile estimărilor care au un risc semnificativ al unor ajustări materiale asupra situațiilor financiare individuale condensate pentru perioada de raportare sunt:

- **Pierderi din creditare așteptate**

Prezumțiile semnificative aferente modelului pierderilor din creditare așteptate pentru activele evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (în continuare AERG) și activele evaluate la cost amortizat sunt datele de intrare ale modelelor de depreciere aprobate, inclusiv incorporarea condițiilor economice viitoare.

- **Valoarea justă a instrumentelor financiare**

Atunci când valoarea justă a activelor și obligațiilor financiare înregistrate în Bilanțul contabil individual nu poate fi determinată cu referință la piața activă, aceasta se determină utilizând diferite tehnici de evaluare care includ aplicarea modelelor matematice. Datele utilizate în aceste modele pot fi luate de pe alte piețe active existente, dacă este cazul. Dacă nu este posibilă identificarea unor astfel de piețe, valoarea justă se determină prin aplicarea raționamentelor proprii. Raționamentele includ analiza datelor aferente lichidității și aplicarea modelelor acceptate de conducerea Băncii. Detaliile privind valoarea justă a instrumentelor financiare deținute de către Bancă sunt prezentate în Nota 10.

3. Politici contabile semnificative

Cu excepția modificărilor politicilor contabile explicate în nota respectivă, politicile contabile semnificative expuse mai jos au fost aplicate consecvent de către Bancă pentru toate perioadele prezentate în aceste Situații financiare individuale condensate.

Banca a adoptat și aplicat inițial SIRF 16 *Contracte de leasing* începând cu 1 ianuarie 2019.

Modificarea politicilor contabile rezultate din adoptarea SIRF 16 au fost aplicate prospectiv, fără retratarea perioadelor comparative, astfel cum este permis în temeiul dispozițiilor tranzitorii specifice din standard.

La adoptarea IFRS 16, Banca a recunoscut obligațiile de leasing generate din contracte de leasing care anterior au fost clasificate drept "contracte de leasing operațional" în conformitate cu principiile IAS 17 Contracte de leasing. În rezultat, în calitate de locatar, Banca a recunoscut la data începerii derulării unui contract de leasing un activ aferent dreptului de utilizare și o datorie care decurge din contractul de leasing.

Activele aferente dreptului de utilizare sunt recunoscute la cost în Bilanțul contabil la data începerii derulării contractului de leasing.

Costul activului aferent dreptului de utilizare include:

- ✓ valoarea evaluării inițiale a datoriei care decurge din contractul de leasing;
- ✓ orice plăți de leasing efectuate la data începerii derulării sau înainte de această dată, minus orice stimulente de leasing primite;
- ✓ costurile directe inițiale suportate de locatar;
- ✓ estimare a costurilor care urmează să fie suportate de locatar pentru demontarea și înlăturarea activului-suport.

În Bilanțul contabil, activele aferente dreptului de utilizare se prezintă inseparabil de imobilizările corporale/ necorporale proprii cu dezvăluiri în Nota 11.

Datoria care decurge din contractul de leasing, se recunoaște în Bilanțul contabil la data începerii derulării unui contract de leasing la valoarea actualizată a plăților de leasing ce nu sunt achitate la acea dată, și se prezintă în Bilanțul contabil inseparabil de alte obligațiuni ale Băncii.

Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare

Anumite standarde noi, amendamente și interpretări la standardele existente, care ar avea un impact asupra raportării financiare, nu sunt în vigoare pentru semestrul I încheiat la 30 iunie 2019, și nu au fost aplicate în întocmirea acestor Situații financiare individuale condensate.

4. Managementul riscului
  - a. Cadrul general de gestionare a riscurilor

Pe parcursul desfășurării activității sale, Banca este expusă la o serie de riscuri de natură operațională și financiară. În această notă este prezentată informația despre expunerile Băncii la riscuri, politicile și procesele Băncii pentru evaluarea și monitorizarea riscurilor.

În vederea diminuării efectului (impactului și probabilității) materializării riscurilor, Banca promovează un management al riscurilor bazat pe principiile modelului clasic „*trei linii de apărare*” (bazat pe standardele COSO aferente sistemului de control intern și gestiunii riscurilor într-o entitate). În cadrul acestui model, fiecare linie are importanța sa în procesul de guvernare corporativă a Băncii, de asigurare a unui sistem adecvat de control intern și gestiune a riscurilor.

Prima linie de apărare deține și gestionează riscurile și este reprezentată de subdiviziunile BNM, care sunt și "proprietarii" riscurilor. Șefii subdiviziunilor (managerii de linie) poartă responsabilitate pentru identificarea și gestionarea riscurilor inerente proceselor de activitate și sistemelor informatice ale căror proprietari sunt.

Linia a doua de apărare reprezintă funcțiile de organizare a procesului de gestiune a riscurilor, care facilitează și monitorizează implementarea eficientă a gestiunii riscurilor de către managerii de linie. Este independentă față de managerii de linie și raportează către organele de conducere.

Linia a treia de apărare este reprezentată de auditorii interni, care oferă o asigurare independentă rezonabilă organelor de conducere și managerilor de linie privind adecvarea și eficacitatea guvernantei, gestionării riscurilor și controalelor interne, inclusiv modul în care prima și a doua linie de apărare ating obiectivele de gestionare a riscurilor. Auditul intern este subordonat și raportează Consiliului de supraveghere.

Organele de conducere ale BNM implementează modelul celor trei linii de apărare și asigură că acesta reflectă procesul de gestiune a riscurilor și control intern al băncii.

Prin prisma atribuțiilor stabilite, *Consiliul de supraveghere* este responsabil de adoptarea standardelor sistemului de control intern, verificarea și evaluarea continuă a funcționării lui și a elementelor acestuia. Respectiv, pentru realizarea atribuțiilor menționate, Consiliul de supraveghere este asistat de către Comitetul de audit, care la rândul său furnizează consultanță/avize aferent monitorizării proceselor de raportare financiară a Băncii Naționale a Moldovei și a eficienței sistemului de control intern și management al riscurilor.

Metodologia de elaborare, implementare și menținere a sistemului de gestiune a riscurilor, este aprobată de către Consiliul de supraveghere al Băncii. Politicile de gestionare a riscurilor conțin modul de identificare, evaluare, gestionare și instrumentele de monitorizare a riscurilor cu raportarea directă, periodică sau la necesitate, organelor de conducere a Băncii.

Actele normative aprobate de către Consiliul de supraveghere al Băncii, ce stau la baza guvernării corporative, promovează și dezvoltă mediul de control al Băncii, subliniind importanța pe care organele de conducere a Băncii o atribuie controlului intern. Astfel este asigurată conștientizarea și respectarea de către angajați a atribuțiilor și obiectivelor de bază ale Băncii, precum și a funcțiilor și normelor de conduită individuale.

Auditarea și evaluarea Sistemului de control intern și de management al riscurilor în Bancă reprezintă un element al controlului managerial și ține de competența Departamentului audit intern. Rezultatele auditului intern și recomandările oferite sunt transmise subdiviziunilor auditate și conducerii executive în vederea punerii în aplicare a recomandărilor de audit, diminuării riscurilor asociate, cu raportarea ulterioară către Comitetul de audit/ Consiliul de supraveghere al Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul operațional

Riscul operațional (ROp) implică un potențial impact financiar, de activitate și/sau reputațional pentru bancă, care derivă sau este condiționat de activități inadecvate sau eșuate ale guvernării interne, proceselor de activitate, persoanelor, sistemelor, infrastructurii, legislației, comunicării sau schimbării mediului extern.

Managementul riscului operațional al Băncii se bazează pe gestiunea proceselor și este parte integră a guvernării corporative, proceselor și activității de fiecare zi. Managementul riscului operațional include politici și proceduri, responsabilități impuse tuturor nivelurilor ierarhice și măsurile de control intern specifice fiecărui proces de activitate al BNM. Acestea sunt stabilite în *Cadrul privind gestiunea riscurilor operaționale în Banca Națională a Moldovei*, aprobat de către Consiliul de supraveghere.

Modelul guvernării riscului operațional este unul *distribuit* și se bazează pe modelul clasic "trei linii de apărare" al sistemului de control intern și gestiunii riscurilor.

Conducătorii subdiviziunilor structurale ale Băncii (managerii de linie) sunt responsabili pentru elaborarea, dezvoltarea, implementarea și menținerea sistemului de control intern pentru procesele gestionate. Totodată asigură identificarea, evaluarea, reducerea și monitorizarea riscurilor aferente proceselor desfășurate, precum și continuitatea proceselor.

Principalele responsabilități ale subdiviziunilor în gestiunea ROp sunt:

- identificarea, evaluarea și raportarea anuală funcției de gestiune a riscurilor (prin coordonare cu membrul CE coordonator al subdiviziunii) a ROp aferente proceselor de activitate, în cadrul exercițiului de autoevaluare a riscurilor;
- raportarea imediată a riscurilor mari identificate și stabilirea măsurilor de tratare a acestora pentru aprobarea Comitetului executiv, cu raportarea trimestrială aferentă implementării acestora;
- determinarea răspunsului la riscurile operaționale medii, prin coordonare cu membrul CE, care patronează activitatea subdiviziunii;
- monitorizarea continuă a riscurilor operaționale aferente proceselor pe care le gestionează, menținerea controalelor interne eficiente pe o bază zilnică și considerarea în mod proactiv a consecințelor evenimentelor de risc;
- raportarea și gestionarea incidentelor conform reglementărilor interne;
- asigurarea reglementării măsurilor de control aplicate în vederea gestiunii ROp specifice activității sale, prin reglementările interne aferente proceselor de activitate relevante.

Funcția de organizare a gestiunii riscurilor asigură cadrul metodologic unitar al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale, facilitează și coordonează procesul de gestiune a riscurilor operaționale realizat de către subdiviziuni, oferă transfer de cunoștințe, asistență și consultanță în domeniu. Această funcție, de asemenea, elaborează profilul de risc operațional al băncii, cu raportarea trimestrială către Comitetul de risc și anuală către organele de conducere.

Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru implementarea cadrului de gestionare al riscurilor operaționale și monitorizează eficiența acestuia prin intermediul *Comitetului de risc*.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Scopul *Comitetului de risc*, ca parte a liniei a doua de apărare, este asistarea Comitetului executiv în vederea asigurării unei supravegheri directe obiective asupra managementului eficient al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale în Bancă. Comitetului de risc îi este delegată autoritatea de a supraveghea zonele de risc, procedurile și instrumentele utilizate pentru identificarea, evaluarea și gestionarea riscurilor operaționale, schimbările în nivelurile de risc și impactul aferent, răspunsurile la risc.

Comitetul de risc este responsabil față de Comitetul executiv.

În contextul gestiunii riscurilor operaționale, *funcției de management al continuității activității și securității informației* îi revin următoarele responsabilități de bază:

- elaborarea și implementarea standardelor, politicilor de securitate a informației și continuitate a activității, planurilor de răspuns la incidente și reluarea funcțiilor operaționale esențiale în termenele prestabilite;
- organizarea procesului de gestiune a riscurilor de continuitate a proceselor, tehnologiilor informaționale și securitate a informației de către proprietarii proceselor de activitate;
- gestionarea incidentelor majore și situațiilor excepționale de continuitate și securitate a informației și monitorizarea procesului de gestiune a incidentelor.

Gestiunea riscurilor operaționale face parte din procesele de guvernantă și suport ale BNM.

Riscul financiar

Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru stabilirea și supravegherea cadrului de gestionare al riscurilor instrumentelor financiare, inclusiv prin intermediul Comitetului de investiții, modul de creare și funcționare al căruia se stabilește de Consiliul de supraveghere.

Comitetul de investiții are drept atribuții elaborarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscurilor în ariile de responsabilitate specifice, raportând cu regularitate Comitetului executiv rezultatele activității. Comitetul executiv are drept atribuții: stabilirea orizontului investițional; a compoziției valutare normative a rezervelor internaționale; a rating-ului minim în care pot fi efectuate investițiile; aprobarea benchmark-urilor strategice, duratelor și devierilor admisibile ale acestora pentru fiecare valută; aprobarea limitelor maxime pe instrumente și contrapărți/emitenți; adoptarea deciziilor cu privire la transmiterea în gestionare externă a unei părți din rezervele internaționale ale statului.

Comitetul de investiții are următoarele atribuții: analiza și monitorizarea riscurilor investiționale, inclusiv a riscului de credit, inclusiv analiza evoluțiilor ratingurilor contrapărților autorizate pentru efectuarea operațiunilor, precum și ratingurilor emitenților valorilor mobiliare în valută străină; determinarea strategiei investiționale pe termen scurt și mediu; analiza evoluțiilor și prognozelor aferente pieței valutare interne și piețelor financiare internaționale, analiza performanței portofoliului de investiții, stabilirea structurii valutare a fiecărui subportofoliu și devierile admisibile, aprobarea și revizuirea la necesitate a listei contrapărților autorizate pentru efectuarea tranzacțiilor. Comitetul de investiții analizează politicile de clasificare a instrumentelor financiare conform SIRF 9 începând cu 1 ianuarie 2018 și a pierderilor din creditare așteptate (*metoda ECL*), inclusiv monitorizează evoluția periodică a pierderilor așteptate conform metodologiei agreeate pe parcursul anului.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Direcția monitorizarea riscurilor și raportare este responsabilă de gestionarea și raportarea riscurilor investiționale, conform reglementărilor aprobate de către Comitetul executiv și Comitetul de investiții, inclusiv privind pierderile din creditare așteptate conform metodei ECL și validările periodice și testarea istorică (back-testing), identificarea creșterilor semnificative ale riscului de credit și încorporarea informațiilor economice viitoare.

Atribuțiile de promovare a politicii monetare și valutare, având drept scop îndeplinirea obiectivului fundamental al Băncii care este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, sunt realizate de Comitetul executiv la ședințele cu privire la promovarea politicii monetare.

Activitatea de gestionare a riscului desfășurată în cadrul Băncii este reglementată prin instrucțiuni și proceduri interne și este monitorizată de conducerea executivă a Băncii, care analizează problemele legate de politica monetară, investițională și cea valutară a Băncii.

În conformitate cu articolele 5, 16, 53 și 71 ale *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului (denumite și "rezervele internaționale"), efectuează operațiuni valutare folosind activele rezervelor valutare și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare ale statului. În procesul de gestionare a rezervelor valutare, Banca asigură un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Politica investițională a Băncii este prudentă, urmărind optimizarea profitabilității, punând accent pe lichiditate și siguranță.

În cadrul gestionării rezervelor valutare, Banca investește în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (de regulă la alte bănci centrale), plasamente la termen în valută străină și valori mobiliare, care se clasifică în valori mobiliare: supranaționale (emise de instituții supranaționale), guvernamentale (emise de guvernul SUA, guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene, alți emitenți guvernamentali cu rating înalt), non-guvernamentale (emise de agenții cu rating înalt).

Începând cu luna iulie 2013 în cadrul colaborării cu Banca Mondială, gestiunea rezervelor valutare se efectuează prin metoda Alocării Strategice a Activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor valutare pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc.

În contextul ASA, rezervele internaționale sunt divizate în trei tranșe în bază de obiectivele și reglementările specifice, această abordare asigurând realizarea mai eficientă a obiectivului stabilit.

Tranșa curentă reprezintă o parte din rezervele internaționale care se utilizează pentru acoperirea necesităților de mijloace bănești pentru efectuarea intervențiilor de vânzare a valutei străine pe piața valutară internă, plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și altor plăți în valută străină pe parcursul unei luni.

Tranșa de lichiditate asigură acoperirea valorii medii a cel puțin 3 luni de import de mărfuri și servicii (calculată în baza datelor istorice pentru ultimii 4 ani și în baza prognozei importurilor pentru anul viitor) precum și plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an. În cazul în care tranșa de lichiditate depășește 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a BNM și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, excedentul de rezerve poate fi utilizat pentru completarea tranșei de investiții. Partea rezervelor ce este transmisă în gestionare externă de asemenea se include în tranșa de lichiditate. Tranșa de lichiditate poate să acopere mai puțin de 3 luni de import, precum și volumul plăților aferente datoriei externe a BNM, a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, atât timp cât tranșa de investiții nu va conține alte active decât portofoliul de valori mobiliare la cost amortizat și aur, iar mijloacele încasate la scadența valorilor mobiliare din portofoliul evaluat la cost amortizat vor fi reinvestite în tranșa de lichiditate.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Tranșa de investiții reprezintă totalitatea rezervelor internaționale cu excepția activelor ce fac parte din tranșa curentă și tranșa de lichiditate. Tranșa de investiții permite investirea în instrumente cu termen mai lung și optimizarea profitului. Portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat și investițiile în aur fac parte din tranșa de investiții.

Tranșele sunt compuse din portofolii în diferite valute și diferite instrumente financiare, pentru fiecare portofoliu a fost selectat un benchmark - indice de piață, recunoscut și utilizat pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Alocarea strategică în tranșe reprezintă elementul fundamental în determinarea modelelor de gestiunea a activelor financiare în valută străină ("**modelele de afaceri**") potrivit cerințelor de clasificare conform SIRF 9. Alocarea strategică a activelor este un proces complex și durabil, care este revizuit periodic.

Un element esențial în procesul de gestionare a rezervelor valutare constituie managementul riscului investițional și riscului de credit, ce se realizează prin impunerea unor limite aferente investițiilor. Procedurile de management al riscurilor rezervelor valutare prevăd stabilirea și monitorizarea corespunderii limitelor pe instrumente investiționale, contrapărți /emitenți individuali, în dependență de rating, de deviere față de benchmark-urile stabilite, limitelor de durată, limite în dependență de termenul investiției, precum și de compoziție valutară.

Cadrul normativ aferent gestionării riscurilor financiare este în mod curent actualizat, în dependență de evoluțiile pieței, politicii sau structurii Băncii, etc.

Principalele categorii de riscuri financiare, la care Banca este expusă sunt: riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață care include riscul ratei dobânzii și riscul valutar. Structura activelor și obligațiunilor depinde în principal de natura funcțiilor legale ale Băncii Naționale a Moldovei și nu neapărat de aspectele comerciale. Banca nu utilizează instrumente financiare derivate pentru acoperirea riscului financiar. În același timp, Banca controlează permanent expunerea sa față de riscuri, prin diverse tehnici de gestionare a riscului.

b. Riscul de credit

Riscul de credit este riscul pierderilor generate ca rezultat al neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către contrapărți. Expunerea maximă a Băncii la riscul de credit, fără a considera valoarea garanției, este reflectată în valoarea contabilă a activelor financiare.

Riscul de credit aferent efectuării tranzacțiilor în scopul gestionării rezervelor valutare este monitorizat prin selectarea instrumentelor investiționale cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc, precum și stabilirea limitelor pe investiții și a controlului zilnic al acestora. Un element esențial al gestionării riscului de credit aferent rezervelor valutare este efectuarea de către Bancă a investițiilor în scopul gestionării rezervelor valutare în contrapărți sigure cu calitate creditară înaltă pe termen lung (rating mediu minim A-*), stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings) și autorizate de Bancă pentru tranzacțiile respective.

În gestionarea riscului de credit aferent activelor în moneda națională, Banca nu utilizează ratingurile pe termen lung stabilite de agențiile internaționale de rating, ci aplică procedee interne de monitorizare a expunerilor la riscul de credit și sistemele de rating interne.

---

* Rating-urile sunt exprimate în formatul utilizat de agențiile Standard & Poor's și Fitch Ratings. Dat fiind faptul că agenția de rating Moody's utilizează un alt format de exprimare a ratingurilor, acestora li se atribuie echivalente Standard & Poor's sau Fitch Ratings, utilizând tabele de concordanță.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Pentru a diminua expunerea la riscul de credit asociat creditelor acordate băncilor licențiate, Banca monitorizează permanent calitatea portofoliului de credite, evaluând periodic modificarea ratingurilor interne în clasificarea debitorilor, evenimentele ce pot provoca pierderi, inclusiv factorii macroeconomici viitori, indicatorii financiari ai băncilor, inclusiv încălcarea condițiilor contractuale (neonorarea obligației de plată a principalului sau a dobânzii), înrăutățirea stării financiare a debitorului și probabilitatea falimentului acestuia, renegocierea condițiilor și/sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor și/sau a dobânzilor aferente în legătură cu dificultățile financiare ale debitorului cauzate de motive economice, juridice etc.

Suplimentar, expunerea la riscul de credit este diminuată prin gajul constituit de băncile licențiate, care trebuie să acopere suma totală a creditelor acordate de Bancă, dobânda și alte plăți aferente. La determinarea valorii activelor - garanție sunt aplicate măsuri de control al riscurilor în scopul protejării Băncii împotriva riscului pierderilor financiare din cauza nerambursării creditului de către o bancă. Banca evaluează calitatea și valoarea activelor oferite de bănci ca garanții la acordarea creditelor, lunar și la necesitate mai frecvent.

Riscul de credit asociat cu creditele „overnight” se gestionează zilnic prin utilizarea limitelor de politică monetară care conform actelor normative în vigoare, în caz de necesitate, permit reducerea până la zero a sumelor creditelor ce pot fi acordate de Bancă către băncile licențiate în cadrul facilităților permanente și prin asigurarea cu valori mobiliare de stat și certificate emise de Bancă care au un grad înalt de lichiditate.

Pentru a reduce expunerea la riscul de credit aferent creditelor acordate personalului Băncii, Banca solicită salariatului garantarea creditului cu gaj sau alte garanții.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Tabelul expus în continuare reprezintă activele financiare ale Băncii deținute la 30 iunie 2019 în baza rating-ului pe termen lung:

Ratingul pe termen lung ¹	Numerar și plasamente pe termen scurt		Active în organizații financiare internaționale	Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova ²	Credite acordate băncilor și altor persoane	Valori mobiliare investiționale	Investiții în filiale *	Alte active financiare	Total active financiare
	în bănci	Aur monetar							
AAA	10 303 805	-	4 378 333	-	-	26 054 906	-	-	40 737 044
AA+	-	-	-	-	-	1 403 739	-	-	1 403 739
AA	4 772 192	-	-	-	-	696 688	-	-	5 468 880
AA-	-	-	-	-	-	208 741	-	-	208 741
A+	5 316 812	-	-	-	-	-	-	-	5 316 812
A	4 019 598	-	-	-	-	-	-	-	4 019 598
A-	5 982	-	-	-	-	-	-	-	5 982
BBB	8	-	-	-	-	-	-	-	8
BBB-	161	-	-	-	-	-	-	-	161
Neaplicabil	-	60 839	-	15 454 206	16 989	-	24 000	1 945	15 557 979
Total	24 418 558	60 839	4 378 333	15 454 206	16 989	28 364 074	24 000	1 945	72 718 944

* Investițiile în filiale sunt prezentate în scop informativ, acestea nereprezentând active financiare conform politicii contabile a Băncii.

¹Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).²Considerând sistemul de management al riscului de credit aferent activelor denumite în moneda națională, precum și funcția de agent al statului și statutul specific al relațiilor între Guvern și Bancă în calitate de Bancă centrală a statului, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sunt incluse în categoria „Neaplicabil”. Totodată, la situația din 30 iunie 2019, agenția internațională de rating Moody's menține pentru Republica Moldova nivelul de rating B3 (la 31 decembrie 2018: nivelul de rating B3).

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

31 decembrie 2018

Ratingul pe termen lung ³	Numerar și plasamente pe termen scurt		Active în organizații financiare internaționale	Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova ⁴	Credite acordate băncilor și altor persoane	Valori mobiliare investiționale	Investiții în filiale *	Alte active financiare	Total active financiare
	în bănci	Aur monetar							
AAA	10 961 186	-	4 114 710	-	-	24 399 845	-	-	39 475 741
AA+	-	-	-	-	-	1 324 585	-	-	1 324 585
AA	6 533 395	-	-	-	-	642 215	-	-	7 175 610
AA-	-	-	-	-	-	206 559	-	-	206 559
A+	2 593 696	-	-	-	-	-	-	-	2 593 696
A	4 629 493	-	-	-	-	-	-	-	4 629 493
A-	5 351	-	-	-	-	-	-	-	5 351
BBB	477	-	-	-	-	-	-	-	477
BBB-	4	-	-	-	-	-	-	-	4
Neaplicabil	-	51 533	-	15 472 115	18 906	-	24 000	6 506	15 573 060
Total	24 723 602	51 533	4 114 710	15 472 115	18 906	26 573 204	24 000	6 506	70 984 576

* Investițiile în filiale sunt prezentate în scop informativ, acestea nereprezentând active financiare conform politicii contabile a Băncii.

³Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).⁴Considerând sistemul de management al riscului de credit aferent activelor denominate în moneda națională, precum și funcția de agent al statului și statutul specific al relațiilor între Guvern și Bancă în calitate de Bancă centrală a statului, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sunt incluse în categoria „Neaplicabil”. Totodată, la situația din 30 iunie 2019, agenția internațională de rating Moody's menține pentru Republica Moldova nivelul de rating B3 (la 31 decembrie 2018: nivelul de rating B3).

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Pentru cuantificarea riscului de credit la investițiile efectuate în valută străină se calculează valoarea riscului de credit aplicat portofoliului de investiții în baza coeficienților de default determinați de către agenția Standard&Poor's, pentru fiecare tip de rating, investițiile fiind divizate în zece categorii, conform coeficienților de default, pe scadențe anuale până la zece ani, inclusiv.

La situația din 30 iunie 2019 expunerea la riscul de credit al portofoliului de investiții total cuantificat în baza coeficienților de default determinat de agenția Standard & Poor's este prezentată după cum urmează:

	Evalueate la cost		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	amortizat		prin AERG				
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
30 iunie 2019	16 501	909	364	20	16 865	929	0,03
31 decembrie 2018	16 667	972	458	27	17 125	999	0,03

Pentru a evalua diversificarea portofoliului activelor și a estima corect riscul de credit în funcție de aria geografică se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependență de țara de investiție, cu excepția numerarului, care se clasifică în funcție de țara de origine:

Țara	30 iunie 2019	Ponderea	31 decembrie 2018	Ponderea
	MII LEI	%	MII LEI	%
SUA	21 221 260	29,18	18 362 612	25,87
Olanda	7 069 751	9,72	8 375 120	11,80
Organizații Financiare Internaționale				
Germania	6 771 699	9,31	6 675 937	9,40
Germania	6 310 895	8,68	6 859 494	9,66
Franța	6 276 497	8,63	3 354 869	4,73
Marea Britanie	5 819 233	8,00	4 548 475	6,41
Singapore	1 548 626	2,13	3 386 710	4,77
Canada	1 071 207	1,47	1 093 066	1,54
Finlanda	481 069	0,66	588 441	0,83
Norvegia	327 432	0,45	34 365	0,05
Austria	150 476	0,21	251 798	0,35
Suedia	108 962	0,15	325 679	0,46
Alte Țări	3 857	0,01	3 295	0,00
Luxemburg	-	-	1 551 655	2,19
Moldova ⁵	15 557 980	21,40	15 573 060	21,94
Total active financiare	72 718 944	100,00	70 984 576	100,00

La articolul „Organizații Financiare Internaționale”, ponderea esențială o deține cota de subscriere a Republicii Moldova la FMI în monedă națională, care s-a majorat, la data de 17 februarie 2016, cu 49,3 milioane XDR, de la 123,2 milioane XDR la 172,5 milioane XDR.

⁵În compartimentul dat este inclus și aurul monetar și investițiile în filiale, asupra cărora nu se aplică riscul de credit.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

De asemenea, pentru evaluarea diversificării portofoliului activelor și estimarea riscului de credit în funcție de sectorul investițional se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependentă de sectorul investițional:

Sector investițional	30 iunie 2019	Pondere	31 decembrie 2018	Pondere
	MII LEI	%	MII LEI	%
Bănci centrale din străinătate	12 247 792	16,84	10 862 525	15,30
Bănci comerciale din străinătate	11 984 788	16,48	13 687 142	19,28
Guverne din străinătate	20 694 006	28,46	17 796 492	25,07
Guvernul Republicii Moldova	15 454 206	21,25	15 472 115	21,80
Organizații Financiare Internaționale	6 771 699	9,31	6 675 937	9,40
Agenții Guvernamentale străine	5 462 680	7,51	6 389 420	9,00
Alte active financiare ⁶	79 773	0,12	76 945	0,11
Investiții în filiale *	24 000	0,03	24 000	0,04
Total active financiare	72 718 944	100,00	70 984 576	100,00

*Informativ

Prezentarea activelor financiare după clasificarea și determinarea pierderilor din depreciere așteptată:

Sector investițional	30 iunie 2019	Stadiul	1 ianuarie 2019	Stadiul
	MII LEI	ECL	MII LEI	ECL
Bănci centrale din străinătate	12 247 792	1	10 862 525	1
Bănci comerciale din străinătate	11 984 788	1	13 687 142	1
Guverne din străinătate	20 694 006	1	17 796 492	1
Guvernul Republicii Moldova	15 454 206	1	15 472 115	1
Organizații Financiare Internaționale	6 771 699	1	6 675 937	1
Agenții Guvernamentale străine	5 462 680	1	6 389 420	1
Alte active financiare ⁷	79 773	1	76 945	1
Total active financiare	72 694 944	1	70 960 576	1

Pe parcursul perioadei de gestiune nu au fost identificate creșteri semnificative a riscului de credit asociat activelor financiare deținute de BNM. De asemenea nu au existat premise de migrare din stadiul inițial de recunoaștere spre unul inferior sau recunoașterea default-ului contrapărții.

Considerând scenariile aplicate în determinarea pierderilor din depreciere preconizată, pierderile din depreciere estimate au fost determinate ca fiind nemateriale sau în cazul unor instrumente fiind egale cu zero și nu au fost înregistrate în situațiile financiare individuale condensate.

⁶ În compartimentul dat este inclus și aurul monetar-activ financiar, asupra căruia nu se aplică riscul de credit.

⁷ În compartimentul dat este inclus și aurul monetar-activ financiar, asupra căruia nu se aplică riscul de credit.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate reprezintă riscul că Banca nu-și va putea onora obligațiile de plată devenite scadente. Scadențele activelor și obligațiilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datorii purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii.

Riscul de lichiditate se gestionează zilnic și în dinamică prin monitorizarea limitelor investiționale stabilite prin regulamentele interne, hotărârile Comitetului executiv și deciziile Comitetului monetar. Totodată, monitorizarea riscului de lichiditate se efectuează prin formarea tranșelor investiționale și prin utilizarea unor benchmark-uri de piață stabilite pentru sub-portofoliile de investiții indexate în dependență de tipul instrumentelor și de valuta de investiții. Benchmark-urile folosite sunt indici de piață, recunoscuți și utilizați pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Indicii utilizați sunt furnizați de Intercontinental Exchange (ICE), după preluarea activității de furnizare a indicilor de la Bank of America Merrill Lynch, instituție ce calculează și oferă o gamă largă de benchmark-uri recunoscute și utilizate în întreaga comunitate investițională.

Riscul de lichiditate, în cazul portofoliului gestionat intern, cu excluderea portofoliului valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat, este monitorizat permanent de către Bancă prin menținerea unui nivel adecvat al tranșelor în limitele de devieri admisibile și prin limitarea duratei maxime admisibile a scadenței portofoliului de investiții, ceea ce nu permite efectuarea investițiilor în instrumente cu scadențe mari.

În cazul portofoliului gestionat extern, limitarea riscului de lichiditate se realizează prin prevederile Acordului de consultanță și management investițional, încheiat la 8 decembrie 2010 între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Banca Națională a Moldovei, care a fost prelungit prin HCE nr.168 din 30 decembrie 2015, cu intrare în vigoare la data de 1 februarie 2016 și care stipulează că investițiile sunt gestionate în concordanță cu un benchmark (indicele ICE Bank of America Merrill Lynch U.S. Treasuries, 0-1 an), astfel încât durata portofoliului este corelată cu durata benchmark-ului. Se permit devieri ale duratei portofoliului de +/- 3 luni față de durata benchmark-ului.

Riscul de lichiditate pentru portofoliul valorilor mobiliare, în valută străină, evaluate la cost amortizat este diminuat prin diversificarea scadenței investițiilor, fiind distribuite în intervalul de la 1 la 6 ani și prin limitarea ponderii acestui portofoliu în portofoliul total al valorilor mobiliare. Totodată, suplینirea portofoliului valorilor mobiliare, în valută străină, evaluate la cost amortizat este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 25% din rezervele internaționale și nivelul tranșei de lichiditate la momentul efectuării investițiilor acoperă 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a BNM și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină, pe parcursul unui an.

Lichiditatea este unul dintre criteriile de bază în determinarea componenței activelor valutare. Acest fapt reflectă necesitatea potențială de a transforma rezervele valutare în lichidități în scopuri de intervenție, în cazul în care apar așa necesități.

Valorile mobiliare în valută străină, evaluate la valoarea justă prin AERG, deținute de Bancă sunt instrumente cu un grad înalt de lichiditate, ceea ce ar însemna că, ele ar putea fi vândute, în caz de necesitate, înainte de scadență.

Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și deținute de Bancă pe parcursul semestrului I al anului 2019, în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la BNM au avut scadența contractuală maximă de 731 zile. La scadență aceste valori mobiliare sunt răscumpărate de Guvern și sunt emise valori mobiliare noi, care sunt achiziționate de Bancă.

Valorile mobiliare de stat emise în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată rezultate din garanțiile de stat, au fost obținute de către Bancă la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat cu scadențele de la 1 la 25 ani.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de lichiditate (continuare)

Scadențele activelor și obligațiilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii.

Analiza activelor și obligațiilor financiare în funcție de scadența contractuală la situația din 30 iunie 2019 este prezentată după cum urmează:

30 iunie 2019	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	20 916 253	3 502 305	-	-	-	-	-	24 418 558
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	60 839	60 839
Active în organizații financiare internaționale	26 910	-	-	-	-	-	4 351 423	4 378 333
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	305 926	230 000	164 088	2 142 992	860 000	11 751 200	-	15 454 206
Credite acordate băncilor și altor persoane	504	502	1 020	2 034	5 437	7 492	-	16 989
Valori mobiliare investiționale	5 306 503	5 981 577	10 758 811	952 663	5 001 899	362 621	-	28 364 074
Investiți în filiale	-	-	-	-	-	-	24 000	24 000
Alte active	1 945	-	-	-	-	-	-	1 945
Total active financiare	26 558 041	9 714 384	10 923 919	3 097 689	5 867 336	12 121 313	4 436 262	72 718 944
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	25 788 632	25 788 632
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	8 636 278	24 000	75 812	89 415	88 267	-	-	8 913 772
Disponibilități ale băncilor	19 190 837	-	-	-	-	-	-	19 190 837
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	4 326 219	-	-	-	-	-	-	4 326 219
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	318 459	195 039	504 870	901 481	1 043 352	502 621	4 360 491	7 826 313
Alte obligațiuni	205 093	301	-	-	-	-	-	205 394
Total obligațiuni financiare	32 676 886	219 340	580 682	990 896	1 131 619	502 621	30 149 123	66 251 167
Decalaj	(6 118 845)	9 495 044	10 343 237	2 106 793	4 735 717	11 618 692	(25 712 861)	6 467 777
31 decembrie 2018								
Total active financiare	28 980 303	9 055 829	9 652 256	1 361 315	5 644 115	12 102 491	4 188 267	70 984 576
Total obligațiuni financiare	35 531 280	184 070	476 650	1 019 376	1 476 870	545 384	27 875 169	67 108 799
Decalaj	(6 550 977)	8 871 759	9 175 606	341 939	4 167 245	11 557 107	(23 686 902)	3 875 777

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată analiza obligațiunilor financiare totale, inclusiv sumele dobânzilor viitoare în funcție de scadența contractuală la situația din 30 iunie 2019. Sumele aferente obligațiunilor viitoare au fost calculate utilizând datele disponibile la 30 iunie 2019 (cursul oficial al leului moldovenesc, ratele dobânzilor la instrumentele monetar-creditare, etc.).

30 iunie 2019

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	25 788 632	25 788 632
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	8 640 055	24 773	83 689	99 922	98 573	-	-	8 947 012
Disponibilități ale băncilor	19 211 530	-	-	-	-	-	-	19 211 530
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	4 331 995	-	-	-	-	-	-	4 331 995
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	334 350	209 872	530 898	942 831	1 110 416	529 357	4 360 491	8 018 215
Alte obligațiuni	205 093	301	-	-	-	-	-	205 394
Total obligațiuni financiare	32 723 023	234 946	614 587	1 042 753	1 208 989	529 357	30 149 123	66 502 778

31 decembrie 2018

Obligațiuni

Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	23 748 867	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	9 048 597	-	7 963	119 435	162 748	-	-	9 338 743
Disponibilități ale băncilor	19 735 878	-	-	-	-	-	-	19 735 878
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	6 306 075	-	-	-	-	-	-	6 306 075
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	318 935	200 523	506 656	960 666	1 403 282	577 878	4 126 302	8 094 242
Alte obligațiuni	177 376	-	-	-	-	-	-	177 376
Total obligațiuni financiare	35 586 861	200 523	514 619	1 080 101	1 566 030	577 878	27 875 169	67 401 181

* Pentru angajamentele Facilității de creditare extinsă (ECF) (anterior Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creștere Economică (PRGF)) primite de la FMI, incluse în obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale, în conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – iunie 2021 dobânzile aferente nu se calculează.

4 Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze ca rezultat al schimbării prețurilor pieței, chiar dacă aceste schimbări sunt cauzate de factori specifici titlurilor de valoare individuale sau emitentului acestora, sau factori care afectează toate titlurile de valoare tranzacționate pe piață.

Riscul de piață aferent portofoliului de valori mobiliare investiționale este gestionat și monitorizat în baza metodologiei valorii expuse la Risc (VaR), care reprezintă interdependența între variabilele riscului. Banca aplică lunar metodologia VaR pentru a evalua expunerea la riscul de piață aferent pozițiilor pe care le deține și pentru a estima pierderile economice potențiale bazate pe un șir de parametri și asumări pentru diferite modificări ale condițiilor pieței.

Rezultatul evaluării riscului de piață prin metodologia VaR reprezintă pierderea potențială exprimată în unități monetare pentru portofoliul valorilor mobiliare în valută străină cu un grad de confidență de 95% și pentru o perioadă ulterioară de o lună. Acest calcul este furnizat de Sistemul Informațional Bloomberg.

Valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină este prezentată după cum urmează:

	Evalueate la cost amortizat		Evalueate la valoarea justă prin alte AERG		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 30 iunie 2019	61 054	3 365	22 424	1 236	83 478	4 601	0,28
La 31 decembrie 2018	71 341	4 162	16 681	973	88 022	5 135	0,33

Cu toate că metodologia VaR este unul din instrumentele de bază pentru evaluarea riscului de piață, estimările pe care se bazează metodologia VaR conține anumite limitări, după cum este expus mai jos.

- Calculele se efectuează lunar, pentru luna viitoare, luând în considerație portofoliul de la finele lunii de raportare, asumând că nu vor fi efectuate tranzacții.
- Se asumă cu probabilitatea de 95% că pierderile nu vor depăși nivelul pierderilor calculate. Astfel, există o probabilitate nesemnificativă de 5% că pierderile efective vor depăși sumele estimate conform metodologiei VaR.
- Calculul se efectuează prin utilizarea datelor istorice astfel încât metodologia ar putea să nu identifice toate rezultatele posibile, în special rezultatele situațiilor excepționale.
- Rezultatul metodologiei VaR depinde de volatilitatea pieței.

Limitările metodologiei VAR se aplică pentru întreg portofoliul valorilor mobiliare în valută străină.

Luând în considerație faptul că metoda VaR arată pierderea maximă cu o anumită probabilitate de realizare (95%), BNM utilizează și un alt indicator de estimare a riscului de piață și anume CVaR, care estimează media pierderilor mai mari decât cele acoperite de gradul de confidență al VaR.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

Astfel, la data de 30 iunie 2019, valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină, calculată prin utilizarea CVaR este prezentată după cum urmează:

	Evalueate la cost amortizat		Evalueate la valoarea justă prin AERG		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 30 iunie 2019	86 999	4 795	31 286	1 724	118 285	6 519	0,39
La 31 decembrie 2018	100 311	5 852	23 679	1 381	123 990	7 233	0,46

4.4.1 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită schimbărilor nivelului ratei dobânzii pe piață.

Modificarea ratelor dobânzii pe piața externă poate avea un impact asupra valorii portofoliului de investiții în valută străină, cât și asupra fluxului de mijloace bănești în viitor.

Cele mai sensibile instrumente la modificarea ratelor dobânzii pe piața externă sunt valorile mobiliare în valută străină, deoarece modificarea ratelor dobânzii afectează indirect prețul acestor active.

Totodată, în rezultatul fluctuațiilor ratelor dobânzii pe piața externă pot apărea divergențe negative dintre ratele dobânzii la portofoliul investițional în valută străină și ratele dobânzii la obligațiunile în valută ale Băncii.

La gestionarea riscului ratei dobânzii cauzat de evoluțiile pe piața externă, o atenție deosebită se acordă principiului diversificării portofoliului de investiții pe scadențe și pe valute.

Ratele medii aplicabile componentelor majore ale Bilanțului contabil au fost dezvăluite în notele la Situațiile financiare individuale condensate referitoare la aceste componente.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Analiza activelor și obligațiunilor financiare la 30 iunie 2019 în funcție de ratele contractuale și data actualizării ratelor dobânzii acestora este prezentată după cum urmează:

30 iunie 2019	0-3 Luni MII LEI	3-6 luni MII LEI	6-12 luni MII LEI	De la 1 la 2 ani MII LEI	De la 2 la 5 ani MII LEI	Mai mult de 5 ani MII LEI	Nepurtătoare de dobândă MII LEI	Total MII LEI
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	20 874 415	3 502 305	-	-	-	-	41 838	24 418 558
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	60 839	60 839
Active în organizații financiare internaționale	26 858	-	-	-	-	-	4 351 475	4 378 333
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	230 000	164 088	2 142 992	860 000	11 751 200	305 926	15 454 206
Credite acordate băncilor și altor persoane	504	502	1 020	2 033	5 437	7 492	1	16 989
Valori mobiliare investiționale	5 753 207	5 910 243	10 640 463	624 290	4 929 334	362 621	143 916	28 364 074
Investiții în filiale	-	-	-	-	-	-	24 000	24 000
Alte active	-	-	-	-	-	-	1 945	1 945
Total active financiare	26 654 984	9 643 050	10 805 571	2 769 315	5 794 771	12 121 313	4 929 940	72 718 944
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	25 788 632	25 788 632
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	3 711 426	24 000	75 812	89 415	88 267	-	4 924 852	8 913 772
Disponibilități ale băncilor	16 124 401	-	-	-	-	-	3 066 436	19 190 837
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	4 326 219	-	-	-	-	-	-	4 326 219
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2 543 480	98 172	191 400	382 799	241 343	-	4 369 119	7 826 313
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	205 394	205 394
Total obligațiuni financiare	26 705 526	122 172	267 212	472 214	329 610	-	38 354 433	66 251 167
Decalaj	(50 542)	9 520 878	10 538 359	2 297 101	5 465 161	12 121 313	(33 424 493)	6 467 777
31 decembrie 2018								
Total active financiare	28 979 598	8 922 264	9 571 251	1 189 539	5 609 825	12 102 491	4 609 608	70 984 576
Total obligațiuni financiare	29 049 700	92 517	180 375	466 561	555 497	-	36 764 149	67 108 799
Decalaj	(70 102)	8 829 747	9 390 876	722 978	5 054 328	12 102 491	(32 154 541)	3 875 777

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Aceste active și obligațiuni implică rate fixe ale dobânzilor, cu excepția conturilor curente cu solduri remunerabile care sunt legate de ratele REPO, EONIA, EURIBOR, contului curent la FMI și angajamentele Facilității de Finanțare Extinsă (EFF), la care se aplică rate variabile stabilite săptămânal de FMI.

Pentru a determina riscul ratei dobânzii aferent plasamentelor la vedere și la termen în valută străină, de Bancă sunt calculate veniturile/pierderile posibile asumând o majorare/diminuare cu 0,5 p.p. a ratei dobânzii la aceste instrumente.

Conform soldului mediu al **depozitelor la vedere și la termen pentru** semestrul I al anului 2019, valoarea veniturilor/pierderilor posibile de la majorarea/diminuarea ratei dobânzii cu 0.5 p.p. este **după cum urmează:**

	MII LEI	MII USD
Semestrul I 2019	+/-57 872	+/-3 189
Anul 2018	+/-122 360	+/-7 138

Sensibilitatea prețului valorilor mobiliare din portofoliul de investiții la modificarea ratelor dobânzii este evaluată aplicând PV01. PV01 este o metodă de cuantificare a riscului ratei dobânzii care constă în determinarea diferenței dintre valoarea de piață a portofoliului valorilor mobiliare și valoarea acestuia calculată în cazul modificării ratelor profitabilității cu 0.01 p.p. O modificare a ratei profitabilității cu 0.01 p.p. duce la modificarea invers proporțională a valorii portofoliului calculată aplicând metoda PV01.

La situația din 30 iunie 2019 modificarea ratei profitabilității cu 0.01 p.p., duce la modificarea valorii prezente a portofoliului valorilor mobiliare cu 2 878 mii lei sau cu 159 mii USD, ceea ce reprezintă 0,01% din portofoliul valorilor mobiliare (la 31 decembrie 2018: 2 802 mii lei sau cu 163 mii USD, ceea ce reprezintă 0,01% din portofoliul valorilor mobiliare).

4.4.2 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul ca valoarea instrumentelor financiare să varieze ca urmare a modificării cursului oficial al leului moldovenesc.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare Banca deține o poziție valutară lungă. Diminuarea riscului valutar se realizează prin aplicarea politicii de diversificare a portofoliului de investiții.

Structura valutară normativă a portofoliului de investiții este stabilită de către Comitetul executiv al Băncii și are drept scop acoperirea riscului valutar printr-o corespondență adecvată compoziției valutare a activelor și pasivelor, și printr-un orizont investițional acceptabil pentru deservirea obligațiilor externe curente și implementării politicii valutare a statului.

La data de 30 iunie 2019 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 65 %, euro - 25%, lira sterlină – 10% (la 31 decembrie 2018 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 65%, lira sterlină – 20%, euro - 10%, alte valute – 5%). Ponderea fiecărei valute în portofoliul de investiții al Băncii poate devia în limita de +/- 10 p.p. de la structura valutară normativă.

La fel, sunt permise investiții în alte valute decât cele indicate în structura valutară normativă cu condiția de a nu depăși 5% din rezervele internaționale.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

La 30 iunie 2019, Banca avea următoarea poziție valutară:

	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	XDR MII LEI	Alte valute MII LEI	Total MII LEI
30 iunie 2019							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	8 995 575	9 855 627	5 567 141	-	215	24 418 558
Aur monetar	-	-	-	-	-	60 839	60 839
Active în organizații financiare internaționale	-	-	-	-	4 378 333	-	4 378 333
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	15 454 206	-	-	-	-	-	15 454 206
Credite acordate băncilor și altor persoane	16 989	-	-	-	-	-	16 989
Valori mobiliare investiționale	-	26 411 658	1 677 934	274 482	-	-	28 364 074
Investiții în filiale	24 000	-	-	-	-	-	24 000
Alte active	1 350	310	285	-	-	-	1 945
Total active financiare	15 496 545	35 407 543	11 533 846	5 841 623	4 378 333	61 054	72 718 944
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	25 788 632	-	-	-	-	-	25 788 632
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	5 023 702	863 882	3 026 188	-	-	-	8 913 772
Disponibilități ale băncilor	15 263 825	1 224 126	2 702 886	-	-	-	19 190 837
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	4 326 219	-	-	-	-	-	4 326 219
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	9 226	-	-	-	7 817 087	-	7 826 313
Alte obligațiuni	188 997	2 107	14 290	-	-	-	205 394
Total obligațiuni financiare	50 600 601	2 090 115	5 743 364	-	7 817 087	-	66 251 167
Decalaj	(35 104 056)	33 317 428	5 790 482	5 841 623	(3 438 754)	61 054	6 467 777
31 decembrie 2018							
Total active financiare	15 516 841	35 443 042	10 285 474	5 572 910	4 114 710	51 599	70 984 576
Total obligațiuni financiare	52 115 481	1 795 780	5 342 089	2	7 855 447	-	67 108 799
Decalaj	(36 598 640)	33 647 262	4 943 385	5 572 908	(3 740 737)	51 599	3 875 777

La situația din 30 iunie 2019, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 60 839 mii lei, ruble rusești – 161 mii lei, coroane norvegiene – 23 mii lei, franci elvețieni – 21 mii lei, lei românești – 8 mii lei și coroane daneze – 2 mii lei.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

Pentru a estima riscul valutar aferent activelor și obligațiunilor în valută străină, sunt calculate veniturile/pierderile nerealizate posibile, asumând o deviere de +/-10% a cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele în care aceste active și obligațiuni sunt denominate.

Conform situației la 30 iunie 2019 și 31 decembrie 2018, respectiv, valoarea impactului posibil asupra profitului și capitalului Băncii este evaluată după cum urmează:

	30 iunie 2019		31 decembrie 2018	
	MII LEI Profit	MII LEI Capital	MII LEI Profit	MII LEI Capital
MDL față de USD	+/-3 331 743	+/-3 331 743	+/-3 364 726	+/-3 364 726
MDL față de EUR	+/-579 048	+/-579 048	+/-494 338	+/-494 338
MDL față de GBP	+/-584 162	+/-584 162	+/-557 291	+/-557 291
MDL față de XDR	+/-343 875	+/-343 875	-/+374 074	-/+374 074
MDL față de alte valute	+/-21	+/-21	+/-7	+/-7

În cazul aprecierii MDL față de valutele respective se generează pierderi nerealizate și viceversa, în cazul deprecierei se generează venituri nerealizate, excepție fiind XDR, pentru care aprecierea MDL față de XDR generează venituri nerealizate, iar deprecierea generează pierderi nerealizate.

5. Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Numerar în valută străină	729	530
Conturi Nostro	12 442 848	2 214 599
Depozite la termen în valută străină	11 974 981	22 508 473
	24 418 558	24 723 602

La finele perioadei de gestiune mijloacele pe conturile Nostro și depozitele la termen în valută străină au fost plasate la instituții financiare cu ratingul¹ „AAA” – 42,20%, „AA” – 19,54%, „A+” – 21,77%, „A” – 16,46%, „A-” – 0,03% (la 31 decembrie 2018: „AAA” – 44,33%, „AA” – 26,43%, „A+” – 10,49%, „A” – 18,73%, și „A-” – 0,02%).

La 30 iunie 2019 soldul depozitelor overnight a constituit 10 371 970 mii lei și au fost reflectate cumulativ cu soldul conturilor Nostro. La 31 decembrie 2018 soldul depozitelor overnight a constituit 8 829 261 mii lei și au fost reflectate la depozite la termen în valută străină.

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

6. Aur monetar

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	60 839	51 533
	<u>60 839</u>	<u>51 533</u>

Aurul monetar reprezintă cantitatea de 74 133,48 grame aur pur (31 decembrie 2018 – 74 133,48 grame de aur pur), sub formă de lingouri de calitate Good Delivery (în conformitate cu cerințele London Bullion Market Association).

Variația înregistrată pe parcursul perioadei de gestiune reprezintă reevaluarea valorii aurului efectuată pe parcursul perioadei de gestiune la prețul stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul $P_{Au, USD}$ fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd.

7. Active în /**obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale**

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Active		
Cota Republicii Moldova la FMI	4 351 423	4 112 734
Cont curent la FMI	26 910	1 976
Total active în FMI	<u>4 378 333</u>	<u>4 114 710</u>
Obligațiuni		
Cont 1	4 351 297	4 112 615
Cont 2	127	120
Total disponibilități ale FMI	<u>4 351 424</u>	<u>4 112 735</u>
Credite acordate de FMI	3 465 822	3 750 484
Alte organizații internaționale	9 067	13 567
	<u>7 826 313</u>	<u>7 876 786</u>

Republica Moldova a aderat la FMI la 12 august 1992. Banca acționează în calitate de agent al statului la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă. Cota membrului este determinată în urma acceptării în calitate de membru și este, periodic, revizuită conform Revizuirii Generale a Cotelor. Cota formează baza pentru relațiile financiare și organizaționale cu FMI și determină, printre altele, dreptul relativ de vot al membrului, accesul maxim la finanțarea FMI și cota de membru în orice alocație a XDR.

Cota FMI reflectă plata inițială și ulterioară a cotei și este un activ al membrului FMI. Până la 25% este achitat FMI de către fiecare membru în active de rezervă specificate de FMI și restul sumei este achitată în valuta țării membre. Valoarea cotei determină puterea de vot în deciziile FMI, valoarea contribuției financiare a membrului FMI, valoarea finanțării pe care un membru o poate obține în cazul problemelor balanței de plăți și valoarea alocațiilor de Drepturi Speciale de Tragere (XDR) pe care un membru le primește atunci când acestea sunt alocate.

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Partea cotei spre achitare în moneda națională este depozitată în Contul nr. 1 al FMI și Contul nr. 2 al FMI. Contul nr. 1 al FMI este utilizat pentru tranzacțiile operaționale ale FMI (procurări, răscumpărări de XDR), iar Contul nr. 2 al FMI este utilizat pentru plata cheltuielilor suportate de FMI în moneda națională a țării membre.

La 11 mai 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cu privire la majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la FMI prin care a fost aprobată majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova ("cotei") la FMI de la 123,2 milioane XDR până la 172,5 milioane XDR. La data de 18 decembrie 2015, Congresul SUA a acceptat majorarea capitalului Fondului Monetar Internațional în cadrul celei de-a 14-a Revizuire Generală a Cotelor, fapt care a permis intrarea în vigoare a Hotărârii FMI pe acest subiect. Astfel, la data de 17 februarie 2016, cota de subscripție a Republicii Moldova la FMI a fost majorată cu 49,3 milioane XDR, până la 172,5 milioane XDR.

Variația cotei înregistrată pe parcursul perioadei de gestiune reprezintă reevaluarea valorii cotei în XDR la cursul de schimb valutar al leului moldovenesc stabilit de către Fondul Monetar Internațional la finele perioadei de gestiune.

Sumele incluse în Bilanțul contabil în cadrul articolului „Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale” includ, de asemenea, și creditele primite de Bancă de la FMI. Aceste credite sunt exprimate în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), iar în Bilanțul contabil sunt prezentate în echivalentul în lei la finele perioadei de gestiune.

La 30 iunie 2019 soldul creditelor primite de la FMI este:

- Angajamente ECF –39 920 mii XDR (la 31 decembrie 2018 – 47 508 mii XDR).
- Angajamente EFF –97 133 mii XDR (la 31 decembrie 2018 – 109 560 mii XDR).

Facilitatea de creditare extinsă (ECF, anterior PRGF) reprezintă împrumuturi acordate țărilor care întrunesc criteriile de eligibilitate aprobate de către FMI pentru finanțarea concesiională. FMI a acordat credite în cadrul ECF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 5,5 ani. Rata dobânzii pentru aceste credite este de 0,25% pe an. În conformitate cu decizia Consiliului Directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – iunie 2021 dobânzile aferente facilității ECF nu se calculează.

Facilitatea de finanțare extinsă (EFF) reprezintă împrumuturi acordate membrilor pentru finanțarea deficitului balanței de plăți. FMI acordă credite în cadrul EFF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 4,5 ani. Rata dobânzii pentru acest tip de credite este variabilă și este stabilită săptămânal de către FMI. Pentru perioada de gestiune încheiată la 30 iunie 2019, rata medie a constituit 2,13% anual (la 31 decembrie 2018: 1,94%).

Împrumuturile atrase prin semnarea memorandumului cu FMI din 7 noiembrie 2016 pentru facilitatea EFF de 86 300 mii XDR și ECF de 43 100 mii XDR (cu data expirării sau anulării 6 noiembrie 2019), au fost aprobate prin Legea Nr. 250 și Legea Nr. 251 privind atragerea împrumutului de stat din partea FMI.

La primirea facilității acordate din Contul resurselor generale ale FMI (EFF), Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a emis o cambie în moneda națională în favoarea FMI, transmisă spre păstrare în tezaurul Băncii.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Valoarea creditelor și finanțărilor primite de Republica Moldova de la FMI, alocate pe instituțiile destinatare ale finanțărilor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	Sold 31.12.2018 MII XDR	Rambursări MII XDR	Încasări MII XDR	Sold 30.06.2019 MII XDR
Banca Națională a Moldovei	157 068	20 015	-	137 053
Ministerul Finanțelor al RM	199 214	9 500	-	189 714
Credite și alte finanțări de la FMI	356 282	29 515		326 767
<i>inclusiv pe facilități:</i>				
Banca Națională a Moldovei	109 560	12 427	-	97 133
Ministerul Finanțelor al RM	18 900	-	-	18 900
EFF	128 460	12 427		116 033
Banca Națională a Moldovei	47 508	7 588	-	39 920
Ministerul Finanțelor al RM	62 600	9 500	-	53 100
ECF	110 108	17 088	-	93 020
Banca Națională a Moldovei	-			
Ministerul Finanțelor al RM	117 714	-	-	117 714
Alocări XDR	117 714	-	-	117 714

Valoarea totală netrasă din facilitățile EFF și ECF alocate prin memorandumul din 7 noiembrie 2016 reprezintă la 30 iunie 2019 - 32 000 mii XDR (EFF) și 16 000 mii XDR (ECF) (31 decembrie 2018: EFF - 32 000 mii XDR, ECF: 16 000 mii XDR).

Alocările de XDR reprezintă alocările generale de rezerve în XDR efectuate de către FMI în august 2009 și alocările speciale distribuite de FMI în septembrie 2009 în temeiul Amendamentului IV la statutul FMI.

Pe parcursul perioadei de referință Banca nu a înregistrat nerespectări ale termenilor de plată ale principalului și dobânzii aferente creditelor primite de la FMI.

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova

Poziția „Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova” din Bilanțul contabil individual include două categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	30 iunie 2019 MII LEI	31 decembrie 2018 MII LEI
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	13 081 200	13 081 200
Dobânda calculată la valorile mobiliare de stat	148 159	149 843
Amortizarea la rata efectivă a dobânzii	130 197	107 915
Valori mobiliare de stat derivate din garanții de stat evaluate la cost amortizat	13 359 556	13 338 958
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	2 073 933	2 157 145
Scont la valori mobiliare de stat	(6 853)	(23 988)
Dobânda calculată la valori mobiliare de stat	27 570	-
Valori mobiliare de stat evaluate la cost amortizat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior	2 094 650	2 133 157
	15 454 206	15 472 115

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova (continuare)

Valorile mobiliare de stat derivate din garanții de stat au fost emise conform Legii Nr. 235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015 și transmise Băncii Naționale la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat purtătoare de dobândă (cupon) cu valoarea nominală de 13 341 200 mii lei.

Această sumă reprezintă soldul integral al creditelor de urgență acordate de Bancă pentru "Banca de Economii" S.A., BC "Banca Socială" S.A. și B.C."Unibank" S.A., care nu au fost rambursate la data emisiunii acestor obligațiuni de stat. Obligațiunile de stat în portofoliul Băncii sunt evaluate la cost amortizat, Banca având intenția de a încasa fluxurile contractuale. Obligațiunile de stat sunt emise pe termene de până la 25 de ani, cu rate fixe a dobânzii (rata nominală de 1,4% și 5,3%), rata efectivă a dobânzii portofoliului de obligațiuni fiind de 5% care reprezenta valoarea justă la data recunoașterii inițiale.

Tranzacționarea de către Bancă pe piața secundară a acestor obligațiuni de stat e limitată la 40% din volumul de obligațiuni de stat transmise Băncii de către Ministerul Finanțelor. Pe parcursul semestrului I al anului 2019, Banca nu a tranzacționat aceste obligațiuni pe piața secundară (2018: 0 lei).

Considerând modalitatea de structurare a emisiunii de obligațiuni de stat derivate din garanțiile de stat conform Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 în portofoliu cu caracteristici similare de scop, încheiere, rată a dobânzii efective agreeate per portofoliu, modalitate de gestionare a instrumentelor în portofoliu și prevederile privind posibilități de tranzacționare și răscumpărare, portofoliul de obligațiuni de stat a fost recunoscut drept un instrument financiar hibrid în temeiul SIFR 9 cu recunoașterea veniturilor din dobânzi asupra instrumentului hibrid conform metodei ratei efective a dobânzii de 5%, amortizarea acesteia la rata efectivă a dobânzii fiind recunoscută în componenta "*Amortizarea la rata efectivă a dobânzii*".

Valorile mobiliare de stat evaluate la cost amortizat au fost emise și transmise în portofoliul Băncii sub formă de bonuri de trezorerie ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la Bancă pe parcursul anilor precedenți. Aceste valori mobiliare sunt evaluate la cost amortizat. Valorile mobiliare de stat ajunse la scadență, au fost răscumpărate de Guvern și au fost emise în același volum noi valori mobiliare care au fost transmise Băncii.

Pe parcursul semestrului I 2019, a fost efectuată reemisiunea valorilor mobiliare de stat ajunse la scadență sub formă de Bonuri de trezorerie pe termen de 364 zile la rata efectivă a dobânzii 6,59% în volum de 160 400 mii lei la prețul de cumpărare și sub formă de Obligațiuni de stat cu rata fixă a dobânzii pe termen de 2 ani în sumă de 1 902 992 mii lei la valoarea nominală, rata efectivă medie ponderată a dobânzii constituind 6,32%.

Valorile mobiliare de stat, disponibile în portofoliul Băncii, sunt unul din instrumentele monetare la care Banca poate apela în orice moment în scopul realizării politicii monetare.

Aplicând metoda pierderilor de credit din depreciere așteptată, prin metodologiile interne și scenariile privind probabilitățile de depreciere asociate portofoliilor de valori mobiliare de stat în relație cu Banca în calitate de Bancă centrală a statului, Banca a constatat lipsa indicatorilor de depreciere așteptată. Considerând metodologia de determinare a pierderilor așteptate ca rezultat ponderat al unor scenariilor de default și estimări, precum și factori calitativi și cantitativi ai scenariilor, Banca a estimat un efect al scenariilor de depreciere estimate ca fiind nesemnificativ și rezultatele nemateriale. În rezultat, constatând efectul nematerial al estimărilor, Banca nu a înregistrat pierderi din deprecierea așteptată în privința valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova din portofoliul Băncii.

9. Valori mobiliare investiționale

Poziția „Valori mobiliare investiționale” din Bilanțul contabil include două categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă		
prin alte elemente ale rezultatului global	22 208 415	20 261 832
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	22 208 415	20 193 747
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	68 085
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat	6 155 659	6 311 372
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	6 155 659	6 311 372
Total valori mobiliare investiționale	28 364 074	26 573 204

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (AERG) deținute de Bancă sunt reprezentate, în principal, de valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și cele emise de instituții supranaționale.

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG este prezentat mai jos:

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	22 208 415	20 193 747
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	22 156 426	20 225 743
Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	9 886	(27 011)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare	42 103	(4 985)
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	68 085
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	-	68 571
Ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	-	(486)
Valori mobiliare în valută străină evaluate la VJ AERG	22 208 415	20 261 832

Valorile mobiliare în valută străină, evaluate la valoarea justă prin AERG, sunt reevaluate lunar și poartă o rată a dobânzii fixă cuprinsă între 0,004% și 2,88% anual (la 31 decembrie 2018: 0,004% și 2,88% anual), cu excepția valorilor mobiliare cu valoare nominală de 37 500 mii USD (echivalent în lei -680 445 mii lei) care au o rată a dobânzii flotantă ce se modifică trimestrial. Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG includ și dobânda acumulată, prezentată în categoria *Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare*, care la 30 iunie 2019 constituie 81 311 mii lei (la 31 decembrie 2018: 63 369 mii lei).

La 30 iunie 2019 ponderea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global cu ratingul „AAA” constituie 94,82%, iar a celor cu ratingul „AA+” - 3,47%, „AA” - 0,78% și „AA-” - 0,94% (la 31 decembrie 2018: „AAA” - 93,37%, „AA+” - 3,58%, „AA” - 0,76% și „AA-” - 2,29%).

9. Valori mobiliare investiționale (continuare)

În perioada de gestiune au fost vândute și au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu valoarea nominală totală de 823 387 mii USD și 3 500 mii EUR (în anul 2018: 1 545 205 mii USD și 16 510 mii EUR). Totodată, în perioada de gestiune au fost procurate valori mobiliare în valută străină evaluate la VJ AERG cu valoarea nominală totală de 864 600 mii USD (în anul 2018: 1 846 365 mii USD).

Conform Acordului de consultanță și management investițional încheiat între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Bancă, BIRD a devenit consultantul și mandatarul Băncii pentru administrarea unei părți a activelor externe, limitate la 20% din rezervele valutare ale Băncii. Investițiile în cadrul acestui program sunt efectuate în valori mobiliare în USD emise de Trezoreria SUA, agenții guvernamentale și supranaționale. Aceste active sunt prezentate în cadrul valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG.

La 30 iunie 2019 valoarea de bilanț a valorilor mobiliare în valută străină gestionate extern constituie 3 458 813 mii lei (la 31 decembrie 2018: 3 599 361 mii lei), ponderea acestora în rezervele valutare constituind 6,55% (la 31 decembrie 2018: 7,02%).

Portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat reprezintă totalitatea valorilor mobiliare procurate cu intenția de a încasa fluxurile contractuale. Volumul și structura activelor valutare și perspectiva fluxurilor viitoare de mijloace bănești permit menținerea până la scadență a valorilor mobiliare din portofoliul dat. Totodată, suplinirea portofoliului valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 25% din rezervele internaționale și nivelul tranșei de lichiditate la momentul efectuării investițiilor acoperă 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a BNM și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an.

La 30 iunie 2019 ponderea valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat în rezervele valutare constituia 11,66% (la 31 decembrie 2018: 12,30%).

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	6 117 025	6 279 365
Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	38 634	32 007
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat	6 155 659	6 311 372

Valorile mobiliare evaluate la cost amortizat poartă o rată anuală a dobânzii fixă cuprinsă între 1,67% și 3,55% (31 decembrie 2018: 1,38% și 3,55%). La situația din 30 iunie 2019, ponderea valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat cu ratingul „AAA” constituia 81,19%, valorile mobiliare cu ratingul „AA+” constituiau 10,30%, iar a celor cu ratingul „AA” – 8,51% (la 31 decembrie 2018: „AAA” – 82,79%, „AA+” – 9,49%, „AA” – 7,72%).

În perioada de gestiune au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat cu valoarea nominală totală de 15 000 mii USD și 12 500 mii EUR (în anul 2018: 24 000 mii USD și 10 000 mii GBP). Totodată, în perioada de gestiune, similar anului 2018, nu a fost suplinit portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat.

10. Active și datorii financiare

Instrumentele financiare ale Băncii constau din numerar și plasamente pe termen scurt în bănci, aur monetar, active în organizații financiare internaționale, valori mobiliare, credite acordate băncilor și altor persoane, monedă națională în circulație, disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova și disponibilități ale băncilor, valori mobiliare emise de Banca Națională a Moldovei, valori mobiliare emise de Banca Națională a Moldovei (certIFICATE emise de BNM), obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale, și alte active și obligațiuni financiare.

Activele financiare ale Băncii sunt evaluate la cost amortizat, cu excepția valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global, aurul monetar și Cota Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional. Obligațiunile financiare sunt evaluate la cost amortizat.

Ierarhia valorii juste a instrumentelor financiare

Pentru a păstra consecvența și comparabilitatea evaluărilor la valoarea justă datele de intrare utilizate în tehnicile de evaluare a valorii juste sunt clasificate pe niveluri. În ierarhia valorii juste, nivelul prioritar îl ocupă prețurile cotate (neajustate) pe piețele active pentru active sau datorii identice, iar cel mai scăzut nivel de prioritate este cel al datelor de intrare neobservabile.

În tabelul de mai jos sunt prezentate instrumentele financiare evaluate la valoarea justă ulterior recunoașterii inițiale, grupate în cadrul nivelelor 1-3 în dependență de metoda de evaluare utilizată.

	Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
30 iunie 2019				
Aur monetar	60 839	-	-	60 839
Cota FMI	-	4 351 423	-	4 351 423
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	22 208 415	-	-	22 208 415
Total	22 269 254	4 351 423	-	26 620 677
31 decembrie 2018				
Aur monetar	51 533	-	-	51 533
Cota FMI	-	4 112 734	-	4 112 734
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	20 261 832	-	-	20 261 832
Total	20 313 365	4 112 734	-	24 426 099

Tehnicile de evaluare includ metoda veniturilor (fluxurilor de numerar actualizate), comparație cu instrumente similare cotate, opțiunea polinomială și alte metode, după caz. Presumpțiile și datele utilizate în tehnicile de evaluare includ ratele dobânzii de referință, marje de risc de credit, alte marje utilizate în estimarea ratelor de actualizare a fluxurilor, prețurile valorilor mobiliare investiționale (sursa: Bloomberg), cotațiile de la cele mai recente licitații ale valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, prețurile de pe piața secundară a valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, ratele de schimb valutar, volatilitățile prognozate și alte corelații.

În determinarea valorii juste a instrumentelor financiare simple (valori mobiliare cotate), Banca utilizează metode recunoscute bazate pe informații disponibile pe piață.

10. Active și datorii financiare (continuare)

Pentru instrumentele mai complexe sau care nu sunt cotate/tranzacționate pe o piață activă, Banca utilizează modele interne bazate pe metode de evaluare internaționale, cu date de intrare care sunt derivate din cotații de piață sau rate de dobânzi care sunt determinate pe bază de presupuneri. Valorile juste obținute în rezultatul aplicării modelelor interne sunt ajutate la diverși factori, precum riscul de lichiditate (pentru instrumentele fără o piață activă, lipsă de tranzacții, etc.), riscul de credit/contrapărții sau incertitudini ale modelului, factori care ar fi considerați de o parte terță în determinarea prețului unei tranzacții. Datele de intrare și rezultatele modelelor sunt calibrate, iar conducerea își aplică judecata expres pentru a selecta rezultatul cel mai relevant din intervalul valorilor oferite de modelele de evaluare.

În determinarea și validarea valorilor juste, Banca asigură implementarea procedurilor sistemului de control intern: verificarea datelor sursă ale valorilor de piață (cotații exportate și validate de back-office), recalcularea rezultatelor modelelor de evaluare, aprobarea procedurilor de evaluare și modificărilor în procedură, analiza și verificarea variațiilor în rezultatele metodelor etc.

Clasificarea instrumentelor financiare și instrumente financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă

Toate instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă în Bilanțul contabil se încadrează în nivelul 2 al ierarhiei valorii juste.

Conducerea Băncii, în urma analizelor făcute, consideră că datorită termenului scurt al plasamentelor în bănci, scopului și naturii specifice al creditelor acordate și creanțelor, care nu sunt înregistrate la valoarea justă în Situațiile financiare individuale, valoarea justă a acestora nu este semnificativ diferită de valoarea cu care sunt înregistrate în Bilanțul contabil.

De asemenea, conducerea consideră că valorile la care sunt înregistrate obligațiunile Băncii în Bilanțul contabil aproximează valoarea justă a acestora datorită termenului scurt pentru care sunt plasate sau datorită tipului de tranzacții specifice unei bănci centrale și pentru care nu există o piață distinctă sau modele de evaluare care să estimeze credibil valoarea justă.

Toate activele financiare ale Băncii sunt clasificate în modelul de afaceri pentru colectarea fluxurilor contractuale, cu excepția portofoliului de valori mobiliare investiționale care este deținut pentru colectarea fluxurilor și tranzacționare. Toate instrumentele de datorie deținute în portofoliul Băncii sunt pasibile testului privind plățile de principal și dobândă, inclusiv instrumentele deținute de către Bancă cu rate flotante, indexate la rata inflației (valori mobiliare investiționale) și valorile mobiliare cu clauze de răscumpărări anticipate. Instrumentele de capital în cota Republicii Moldova la Fondul monetar internațional a fost desemnată la modelul de afaceri și clasificarea la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditate**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

10. Active și datorii financiare (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată reconcilierea dintre elementele din Bilanțul contabil și categoriile de instrumente financiare și valoarea justă a activelor și obligațiunilor financiare ale Băncii.

30 iunie 2019	Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorie	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital	Cost amortizat	Total valoarea contabilă	Valoarea Justă
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active						
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	5	-	-	24 418 558	24 418 558	24 418 558
Active în organizații financiare internaționale	7					
-Evalue la valoarea justă		-	4 351 423	-	4 351 423	4 351 423
-Evalue la cost amortizat		-	-	26 910	26 910	26 910
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	-	-	15 454 206	15 454 206	15 451 210
Credite acordate băncilor și altor persoane		-	-	16 989	16 989	16 989
Valori mobiliare investiționale:	9					
-Evalue la valoarea justă		22 208 415	-	-	22 208 415	22 208 415
-Evalue la cost amortizat				6 155 659	6 155 659	6 337 977
Alte active	12	-	-	1 945	1 945	1 945
Total active financiare		22 208 415	4 351 423	46 074 267	72 634 105	72 813 427
Obligațiuni						
Monedă națională în circulație	13	-	-	25 788 632	25 788 632	25 788 632
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	14	-	-	8 913 772	8 913 772	8 913 772
Disponibilități ale băncilor	15	-	-	19 190 837	19 190 837	19 190 837
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	18	-	-	4 326 219	4 326 219	4 326 219
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	7 826 313	7 826 313	7 826 313
Alte obligațiuni	17	-	-	205 394	205 394	205 394
Total obligațiuni financiare		-	-	66 251 167	66 251 167	66 251 167

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

10. Active și datorii financiare (continuare)

31 decembrie 2018	Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorie	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital	Cost amortizat	Total valoarea contabilă	Valoarea Justă
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active						
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	5	-	-	24 723 602	24 723 602	24 723 602
Active în organizații financiare internaționale	7					
-Evalue la valoarea justă		-	4 112 734	-	4 112 734	4 112 734
-Evalue la cost amortizat				1 976	1 976	1 976
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	-	-	15 472 115	15 472 115	15 470 126
Credite acordate băncilor și altor persoane		-	-	18 906	18 906	18 906
Valori mobiliare investiționale:	9					
-Evalue la valoarea justă		20 261 832	-	-	20 261 832	20 261 832
-Evalue la cost amortizat		-	-	6 311 372	6 311 372	6 384 213
Alte active	12	-	-	2 319	2 319	2 319
Total active financiare		20 261 832	4 112 734	46 530 290	70 904 856	70 975 708
Obligațiuni						
Monedă națională în circulație	13	-	-	23 748 867	23 748 867	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	14	-	-	9 291 988	9 291 988	9 291 988
Disponibilități ale băncilor	15	-	-	19 715 061	19 715 061	19 715 061
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	18	-	-	6 298 721	6 298 721	6 298 721
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	7 876 786	7 876 786	7 876 786
Alte obligațiuni	17	-	-	161 690	161 690	161 690
Total obligațiuni financiare		-	-	67 093 113	67 093 113	67 093 113

11. Imobilizări corporale și necorporale

	Terenuri, clădiri și construcții similare	Echipamente și alte imobilizări corporale	Imobilizări corporale în curs de execuție	Imobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cost						
La 1 ianuarie 2019	63 602	163 670	1 327	111 547	7 472	347 618
Intrări	602	-	2 003	-	2 589	5 194
Transferuri	-	706	(706)	9 533	(9 533)	-
Ieșiri	-	(1)	-	-	-	(1)
La 30 iunie 2019	64 204	164 375	2 624	121 080	528	352 811
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2019	31 350	112 917	-	72 978	-	217 245
Amortizarea	987	7 590	-	5 821	-	14 398
Ieșiri	-	-	-	-	-	-
La 30 iunie 2019	32 337	120 507	-	78 799	-	231 643
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2019	32 252	50 753	1 327	38 569	7 472	130 373
La 30 iunie 2019	31 867	43 868	2 624	42 281	528	121 168
Cost						
La 1 ianuarie 2018	63 571	154 960	2 965	95 157	5 065	321 718
Intrări	31	2 000	195	3 653	5 215	11 094
Transferuri	-	2 155	(2 155)	3 515	(3 515)	-
Ieșiri	-	(100)	-	-	-	(100)
La 30 iunie 2018	63 602	159 015	1 005	102 325	6 765	332 712
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2018	29 352	97 419	-	64 698	-	191 469
Amortizarea	1 006	7 931	-	6 585	-	15 522
Ieșiri	-	(100)	-	-	-	(100)
La 30 iunie 2018	30 358	105 250	-	71 283	-	206 891
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2018	34 219	57 541	2 965	30 459	5 065	130 249
La 30 iunie 2018	33 244	53 765	1 005	31 042	6 765	125 821

Intrările de terenuri, clădiri și construcții similare pentru perioada de gestiune reprezintă înregistrarea activului aferent dreptului de utilizare deținut în baza contractului de leasing operațional.

Imobilizările necorporale includ softuri, aplicații și licențe achiziționate și dezvoltate intern, inclusiv soluțiile pentru Registrul Riscului de credit, Depozitarul Central unic, Soluția pentru eficientizarea procesului de licențiere și notificare. Intrările pe parcursul perioadei de raportare reprezintă aditii de imobilizări necorporale de la terțe părți.

La 7 martie 2019, prin Hotărârea de Guvern *cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice*, terenurile proprietate publică aflate în gestiunea Băncii și înregistrate în BSituailanțul contabil al Băncii în valoare de 8 636 mii lei urmează a fi transmis Agenției Proprietății Publice, ulterior organizării inventarierii bunului de executanții de lucrări cadastrale.

Banca Națională a Moldovei**NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE INDIVIDUALE CONDENSATE - neauditare**

Pentru 6 luni încheiate la 30 iunie 2019

12. Alte active

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Alte creanțe	1 640	2 319
	1 640	2 319
Avans acordat pentru producerea monedei naționale	-	3 897
Cheltuieli anticipate	1 834	2 968
Materiale și mărfuri	2 024	2 088
	3 858	8 953
<i>Minus:</i>		
reduceri pentru stocurile cu rulaj lent	(55)	(54)
reduceri pentru pierderi din creanțele depreciate	(5)	(5)
	5 438	11 213

La 30 iunie 2019 alte creanțe includ creanțe pentru venituri din comisioane în sumă de 914 mii lei (31 decembrie 2018: 939 mii lei), creanțe din serviciile refacturate către filială în sumă de 339 mii lei (31 decembrie 2018: 817 mii lei) și alte creanțe în valoare de 220 mii lei (31 decembrie 2018: 0 lei), toate colectate în luna iulie 2019, până la autorizarea acestor situații financiare individuale condensate.

13. Monedă națională în circulație

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Bancnote	25 630 903	23 602 116
Monede metalice divizionare	122 480	120 634
Monede metalice în lei și seturi de prezentare	19 422	10 482
Bancnote comemorative și monede comemorative și jubiliare	15 827	15 635
	25 788 632	23 748 867

Moneda națională în circulație a crescut în urma eliberării numerarului la solicitarea băncilor licențiate.

14. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Depozite la vedere ale Ministerului Finanțelor	3 715 260	3 977 809
Depozite la termen ale Ministerului Finanțelor	281 809	609 952
Disponibilități în valută străină ale Ministerului Finanțelor	2 823 442	2 820 748
Alte disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	2 093 261	1 883 479
	8 913 772	9 291 988

Depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor sunt purtătoare de o dobândă variabilă, calculată lunar, reieșind din rata medie a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele în lei moldovenești purtătoare de dobândă atrase la vedere de la persoanele juridice.

Rata dobânzii la depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor la 30 iunie 2019 a constituit 1,71% (la 31 decembrie 2018: 1,56%).

14. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova (continuare)

Pentru depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor, Banca plătește o dobândă în dependență de termenul depozitului, aplicând rata medie ponderată a dobânzii constituită la valorile mobiliare de stat plasate la ultima licitație pe termenul respectiv. În cazul în care termenul depozitelor este diferit de termenul valorilor mobiliare de stat vândute la ultima licitație, rata dobânzii se determină aplicând metoda interpolării/ extrapolării lineare.

Rata medie ponderată la depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor în sold la 30 iunie 2019 a constituit 6,26% (la 31 decembrie 2018: 7,11%).

Alte disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova includ disponibilitățile Directoratului Liniei de Credit în cadrul proiectelor de finanțare și mijloacele în valută străină ale Directoratului Liniei de Credit. Disponibilitățile în valută străină și alte disponibilități ale Guvernului nu sunt purtătoare de dobândă.

15. Disponibilități ale băncilor

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Disponibilități ale băncilor, inclusiv rezervele obligatorii	19 190 837	19 590 013
Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate	-	125 048
	<u>19 190 837</u>	<u>19 715 061</u>

Disponibilitățile băncilor, inclusiv rezervele obligatorii, reprezintă mijloacele din conturile Loro ale băncilor licențiate și băncilor rezidente în proces de lichidare, precum și rezervele obligatorii ale băncilor licențiate la Bancă în lei moldovenești, dolari SUA și euro.

Conform cerințelor regimului rezervelor obligatorii stabilit de Bancă, la situația din 30 iunie 2019 băncile sunt obligate să mențină rezerve obligatorii în lei moldovenești și în valute neconvertibile la nivel de 42,5% (majorată de la 40% începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii: 16 septembrie 2018- 15 octombrie 2018) și în valute străine (dolari SUA și euro) la nivel de 14% din baza de calcul. Rezervele obligatorii în lei moldovenești se mențin de bănci în conturile Loro la Bancă în medie pe perioada de aplicare, iar rezervele obligatorii în valută străină se reflectă în registrele contabile ale Băncii în contul rezervelor obligatorii în valută străină și sunt înregistrate în conturile Nostro ale Băncii în băncile din străinătate.

În baza art. 17 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, rezervele obligatorii ce depășesc 5% din pasivele în baza cărora se calculează aceste rezerve sunt remunerate de către Bancă. Pentru remunerarea rezervelor obligatorii în lei moldovenești se aplică rata medie la depozitele overnight a Băncii calculată pentru luna respectivă. Începând cu luna mai 2019 rezervele obligatorii în dolari SUA și euro se remunerează la rata de 0,01% potrivit Hotărârii Comitetului executiv nr.139 din 7 mai 2019, anterior fiind aplicată rata medie ponderată la depozitele la vedere cu dobândă atrase de bănci în valută străină, calculată lunar de Bancă în baza rapoartelor lunare privind rata medie la depozitele atrase de bănci (nivelul ratelor de remunerare prezentat în Nota 20).

Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate reprezintă depozitele overnight ale băncilor plasate la Bancă și dobânda calculată pentru aceste depozite. Rata dobânzii aferentă depozitelor overnight ale băncilor la situația din 30 iunie 2019 a constituit 4,0% (la 31 decembrie 2018: 3,50%).

16. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Certificate emise de Bancă la preț de vânzare	4 320 398	6 290 398
Scont amortizat la certificatele emise de Bancă	5 821	8 323
	<u>4 326 219</u>	<u>6 298 721</u>

Certificatele BNM reprezintă valori mobiliare vândute băncilor licențiate prin intermediul licitațiilor în scopul absorbției excesului de lichiditate pe piața monetară. Acestea sunt emise cu scont (rata dobânzii fixă) și răscumpărate la scadență la valoarea nominală. Pe parcursul semestrului I al anului 2019 certificatele Băncii au fost emise preponderent cu scadența de 14 zile (2018: 14 zile).

Rata nominală medie ponderată a dobânzii la certificatele Băncii aflate în circulație la 30 iunie 2019 a constituit 7% (la 31 decembrie 2018: 6,50%), iar rata efectivă a dobânzii a constituit 7,24% (la 31 decembrie 2018: 6,70%).

Pe parcursul perioadei de referință Banca nu a înregistrat nerespectări ale termenilor de plată ale certificatelor emise de Bancă.

17. Alte obligațiuni

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Datorii financiare</i>		
Obligațiuni față de alte entități – disponibilitățile clienței	173 038	156 447
Alte obligațiuni financiare	841	5 243
	<u>173 879</u>	<u>161 690</u>
<i>Datorii nefinanciare</i>		
Obligațiuni față de alte entități - datorii comerciale	17 351	6 131
Datorii nemonetare	8 636	8 636
Venituri amânate din subvenții privind activele	5 453	708
Obligațiuni față de personal	75	211
Provizioane aferent concediilor neutilizate	13 143	-
	<u>44 658</u>	<u>15 686</u>
	<u>218 537</u>	<u>177 376</u>

Disponibilitățile altei cliențe includ conturile bancare ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, persoanelor juridice care desfășoară activitatea de depozitar central de valori mobiliare ca activitate de bază și contul Loro temporar al Centrului casa și decontări din Tiraspol.

Veniturile amânate reprezintă subvenția primită de la Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Corpului Voluntarilor de prestare a serviciilor financiare pentru achiziționarea soluției informatice, în mărime de 6 692 mii lei (echivalentul a USD 343 mii) pentru co-finanțarea achiziției de către Bancă a unei soluții informatice. Subvenția este recunoscută la venituri în Situația rezultatului global sistematic pe parcursul duratei de viață utilă a activului, odată cu transmiterea în exploatare a soluției informatice achiziționate, iar în cazul cotei părți pentru compensarea cheltuielilor suportate (cheltuielile din contractul de achiziționare a soluției), la recepționarea subvenției.

Provizioanele aferent concediilor neutilizate cuprind sumele datorate angajaților pentru concediile plătite dar neachitate la data de raportare.

18. Capital și rezerve

În conformitate cu art. 19 al Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, cu modificările și completările ulterioare, capitalul Băncii include capitalul statutar, conturile de rezervă create în conformitate cu prevederile art. 66 și conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate. Capitalul statutar, format din capitalul autorizat și fondul general de rezervă, este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform articolului 64 alineatul (3) și/sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale. Fondul general de rezervă poate fi utilizat în exclusivitate pentru acoperirea pierderilor înregistrate conform rezultatului exercițiului la finele anului financiar, în cazul în care se înregistrează un rezultat negativ.

Alte rezerve cuprind rezerva veniturilor din reevaluarea metalelor prețioase, rezerva veniturilor din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG și diferențele de curs din reevaluarea valorilor mobiliare evaluate la valoarea justă prin AERG.

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Rezerva din reevaluarea aurului monetar	15 276	5 970
Rezerva din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG	41 987	(4 271)
Rezerva din diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare evaluate la valoarea justă prin AERG	117	(713)
	<u>57 380</u>	<u>986</u>

Mișcarea în alte elemente ale rezultatului global pe parcursul perioadei de raportare este prezentată în tabelul de mai jos:

	30 iunie 2019	2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Rezerva din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova</i>		
Sold inițial la 1 ianuarie	-	1 888
Ajustări din tranziție la SIRF 9*	-	(1 888)
Diferențe nete din reevaluarea la valoarea de piață		
Sold la finele perioadei	-	-
<i>Rezerva din reevaluarea aurului monetar</i>		
Sold la 1 ianuarie	5 970	7 079
Diferențe nete din reevaluarea la valoarea de piață	9 306	(1 109)
Sold la finele perioadei	15 276	5 970
<i>Rezerva din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>		
Sold inițial la 1 ianuarie	(4 271)	-
Ajustări din tranziție la SIRF 9 *	-	(13 885)
Diferențe din reevaluarea la valoarea de piață	48 010	9
Reclasificat la profit și pierdere la derecunoaștere (Nota 22)	(1 752)	9 605
Sold la finele perioadei	41 987	(4 271)
<i>Rezerva din diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>		
Sold inițial la 1 ianuarie	(713)	-
Ajustări din tranziție la SIRF 9 *	-	984
Diferențe de curs din reevaluarea la valoarea de piață	680	(378)
Reclasificat la profit și pierdere la derecunoaștere	150	(1 319)
Sold la finele perioadei	117	(713)

19. Venituri din dobânzi

	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt		
Dobânzi la depozite la termen în bănci străine	109 077	139 468
Dobânzi la depozite plasate overnight	19 380	5 828
Dobânzi la conturile "Nostro" la bănci străine	-	252
Dobânzi la disponibilități	401	345
Dobânzi la operațiuni forward	-	1 997
	<u>128 858</u>	<u>147 890</u>
Venituri din dobânzi la valori mobiliare		
Dobânzi la valori mobiliare investiționale evaluate la valoarea justă prin AERG	272 941	132 805
Dobânzi la valori mobiliare investiționale evaluate la cost amortizat	74 314	80 684
Dobânzi la valori mobiliare de stat, derivate din garanții de stat, evaluate la cost amortizat	327 019	306 194
Dobânzi la valori mobiliare de stat evaluate la cost amortizat, emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior	55 246	49 664
	<u>729 520</u>	<u>569 347</u>
Venituri din dobânzi la creditele acordate și repo		
Dobânzi la creditele acordate băncilor	61	94
Dobânzi la creditele acordate altor persoane	45	59
	<u>106</u>	<u>153</u>
	<u>858 484</u>	<u>717 390</u>

Rata cuponului la valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova derivate din garanții de stat constituie 1,40% și 5,30% anual (semestrul I, 2018: 1,40% și 5,30%), iar rata efectivă a dobânzii în bază de care sunt înregistrate veniturile fiind de 5% pentru portofoliul respectiv de valori mobiliare.

Tabelul de mai jos prezintă veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate conform metodei ratei efective a dobânzii, aferente instrumentelor financiare evaluate la:

	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi		
Active financiare evaluate la cost amortizat	585 543	582 588
Active financiare evaluate la valoarea justă prin AERG	272 941	132 805
Active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	-	1 997
	<u>858 484</u>	<u>717 390</u>
Cheltuieli din dobânzi negative la plasamente pe termen scurt		
Active financiare evaluate la cost amortizat	<u>(19 175)</u>	<u>(9 550)</u>
Cheltuieli cu dobânzi		
Datorii financiare evaluate la cost amortizat (Nota 20)	<u>(492 545)</u>	<u>(581 842)</u>

20. Cheltuieli cu dobânzi

	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite		
Dobânzi la creditele primite de la Fondul Monetar Internațional	25 848	24 569
	25 848	24 569
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților		
Dobânzi aferente rezervelor obligatorii	237 623	210 450
Dobânzi aferente depozitelor acceptate de la bănci	6 415	13 629
Dobânzi la depozitele acceptate de la Ministerul Finanțelor	39 700	55 202
Cheltuieli cu dobânzi forward	-	13
	283 738	279 294
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și repo		
Dobânzi la certificatele Băncii Naționale a Moldovei (<i>amortizarea scontului și comisioanelor aferente ratei efective a dobânzii</i>)	182 959	277 979
	182 959	277 979
	492 545	581 842

Pe parcursul perioadei ianuarie – iunie 2019 băncile licențiate au menținut rezerve obligatorii în lei moldovenești din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă la o normă de 42,50% (majorată la această valoare începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii 16 septembrie 2018 – 15 octombrie 2018 de la 40% menținută de la începutul anului 2018).

La 19 iunie 2019, rata de remunerare a rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești a fost modificată de la 3,5% la 4% (semestrul I, 2018: 3,50%), iar pentru mijloacele atrase în valute liber convertibile a fost modificată de la 0,36% la 0,01% (semestrul I, 2018: interval de variație de la 0,47% la 0,31%).

Soldul mediu zilnic al certificatelor Băncii pe parcursul semestrului I al anului 2019 a constituit 5 624 830 mii lei (2018: 8 402 942 mii lei). Rata nominală medie a dobânzii la certificatele Băncii plasate pe parcursul semestrului I al anului 2019 a constituit 6,53% (semestrul I, 2018: 6,50%).

21. Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar

	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri/(pierderi) nete realizate din operațiuni de conversie valutară	49 198	(339)
Venituri/(pierderi) nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	2 230 886	(735 518)
	2 280 084	(735 857)

Veniturile și pierderile realizate survin la vânzarea valutei străine și reprezintă diferența pozitivă sau respectiv, negativă, dintre costul stocului valutei respective și cursul de vânzare (sau cursul mediu al valutei cumpărate) multiplicată la volumul vânzărilor. Pe parcursul semestrului I, 2019, veniturile obținute au fost generate preponderent datorită vânzărilor de valută, când diferența dintre cursul de vânzare și costul stocului valutei a fost semnificativă.

Veniturile și pierderile nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare se formează în rezultatul reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferența dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective și reevaluării conturilor Fondului Monetar Internațional pe parcursul perioadei de raportare.

22. Venituri/(pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare

	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri nete realizate din valori mobiliare investiționale	1 753	(6 100)
	1 753	(6 100)

Veniturile din tranzacții sunt generate la scadență sau vânzarea valorilor mobiliare și reprezintă reevaluarea cumulativă a instrumentului de la data recunoașterii inițiale până la data tranzacției (scadență sau vânzare).

Pe parcursul deținerii instrumentului în portofoliul BNM reevaluările periodice se reflectă în alte elemente ale rezultatului global și alte rezerve (a se vedea Nota 18).

23. Părți afiliate

Părțile afiliate Băncii sunt filiala SA "Depozitarul Central Unic al valorilor mobiliare" și conducerea Băncii (membrii Consiliului de supraveghere, membrii Comitetului executiv și conducătorii de nivel mediu).

Conducerea Băncii

Cheltuielile de remunerare și compensare aferente conducerii Băncii au constituit:

	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
Remunerare	13 678	8 824
Asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative	3 704	2 422
	17 382	11 246

Cheltuielile de remunerare includ salarii și beneficii pe termen scurt.

Tranzacțiile cu conducerea Băncii includ cele aferente creditelor acordate. Soldul și mișcarea acestor credite acordate conducerii Băncii sunt prezentate mai jos:

	Sold la 1 ianuarie	Credite acordate	Transferuri	Rambursări	Sold la 30 iunie 2019/ 31 decembrie
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
2019	2 992	-	-	430	2 562
2018	4 303	-	304	(1 615)	2 992

Creditele au fost acordate la rate ale dobânzii similare pentru toți salariații în condițiile prevăzute de actele normative interne ale Băncii. Aceste credite sunt asigurate prin garanții depuse de fiecare persoană beneficiară, care la situația din 30 iunie 2019 aveau o valoare de gaj în suma de 4 867 mii lei (la 31 decembrie 2018: 5 373 mii lei). La 30 iunie 2019 și 31 decembrie 2018 aceste credite sunt clasificate în categoria creditelor standard și nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea preconizată a acestora.

Filiala Băncii

Banca deține 98,36% în capitalul SA "Depozitarului Central Unic al valorilor mobiliare" și desemnează 4 membri din cei 7 membri ai Consiliului de supraveghere al SA "Depozitarul Central unic al valorilor mobiliare", astfel în conformitate cu SIFR 3 deține controlul asupra SA "Depozitarul central unic al s mobiliare" în calitate de filială a Băncii .

23. Părți afiliate (continuare)

Soldul și tranzacțiile Băncii cu SA "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare":

	30 iunie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Solduri</i>		
Active		
Investiții în filiale – aport în capitalul filialei în mijloace bănești	24 000	24 000
Alte creanțe pe termen scurt	339	812
	<u>24 339</u>	<u>24 812</u>
Alte obligații		
Contul curent al filialei la Bancă	22 446	23 046
Alte datorii	283	287
	<u>22 729</u>	<u>23 333</u>
	30 iunie 2019	30 iunie 2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Tranzacții</i>		
Alte venituri		
Venituri din compensarea cheltuielilor la externalizarea serviciilor IT	635	-
	<u>635</u>	<u>-</u>
Cheltuieli din dobânzi		
Comisioane din procesarea și decontarea CBN	1 300	-
	<u>1 300</u>	<u>-</u>
Cheltuieli operaționale		
Comisioane pentru depozitarea valorilor mobiliare de stat	501	-
	<u>501</u>	<u>-</u>

Banca nu a identificat indicatori de depreciere a investiției sale în filială și nu au fost formate provizioane din deprecierea investiției în filială. Creanțele față de filială au fost clasificate în categoria standard, au fost colectate în termen și nu au fost formate reduceri din pierderi de credit preconizate.

Cheltuielile Băncii cu filiala au fost înregistrate la tarifele standard aprobate de Consiliul de supraveghere al filialei (comisioane) și tarifele aplicate de Bancă pentru obligațiuni similare (dobânzi). Veniturile din compensarea cheltuielilor au fost facturate la costurile suportate de Bancă în prestarea serviciilor de externalizare a serviciilor IT ale filialei.

Capitalul

Capitalul autorizat al Băncii este deținut exclusiv de către stat.

Luând în considerație prevederile art. 1 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, care stipulează expres că Banca este o persoană juridică publică autonomă responsabilă față de Parlament, Guvernul și alte entități afiliate Guvernului nu sunt considerate a fi părți afiliate ale Băncii. Tranzacțiile efectuate cu aceste entități sunt prezentate în notele corespunzătoare la situațiile financiare individuale condensate.

24. Angajamente și obligațiuni contingente

Cambii emise în favoarea terților

La 30 iunie 2019 valoarea cambiei emisă de către Bancă în favoarea Fondului Monetar Internațional pentru asigurarea creditelor primite în cadrul Angajamentelor EFF a constituit 2 450 252 mii lei (la 31 decembrie 2018: 2 612 124 mii lei).

24. Angajamente și obligațiuni contingente (continuare)

Angajamente investiționale

La data de 28 iunie 2019, Banca Mondială, în cadrul programului de gestionare externă a rezervelor, a încheiat 2 tranzacții de cumpărare a valorii mobiliare în valoare nominală de 19 000 mii USD (echivalent în lei de 344 759 mii lei) și Banca Națională a încheiat 2 tranzacții de cumpărare a valorii mobiliare în valoare nominală de 66 500 mii USD (echivalent în lei de 1 206 656 mii lei). Tranzacțiile au data valutei 1 iulie 2019 (data decontării).

Angajamente de creditare

La situația din 30 iunie 2019 nu există angajamente condiționale cu caracter creditor (la 31 decembrie 2018 nu existau angajamente condiționale cu caracter creditor).

Angajamente de capital

La 30 iunie 2019, în conformitate cu contractele încheiate, Banca era angajată să onoreze pe parcursul perioadelor viitoare obligații financiare aferente achizițiilor de imobilizări corporale și necorporale aferente activității Băncii în sumă de 2 351 mii lei (în valuta originală 114 mii EUR) (la 31 decembrie 2018: 7 389 mii lei sau în valută originală 379 mii EUR).

Litigii și obligațiuni contingente

La 30 iunie 2019 Banca a fost implicată în 14 litigii judiciare, unde participă în calitate de pârât (31 decembrie 2018: 19 litigii judiciare în calitate de pârât).

La situația din 30 iunie 2019 (precum și la situația din 31 decembrie 2018) Banca nu a înregistrat provizioane pentru litigii, deoarece nu consideră că există dovezi suficiente de eventuale ieșiri viitoare de fluxuri economice aferente acestora.

25. Evenimente ulterioare

Evenimente semnificative după data Bilanțului contabil, care ar ajusta valorile recunoscute sau informațiile prezentate în Situațiile financiare individuale condensate, nu au avut loc.